

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis)
2. หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู
3. เจตคติ
4. วิชาชีพครู
5. บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ
 - 5.1 ความหมายของบุคลิกภาพ
 - 5.2 การวัดบุคลิกภาพ
 - 5.3 ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพของฮอลแลนด์
 - 5.4 บุคลิกภาพกับการเลือกเรียน
 - 5.5 บุคลิกภาพกับการเลือกอาชีพ
6. นิสัยในการเรียน
7. สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
 - 7.1 ด้านการสอนของอาจารย์
 - 7.2 ด้านบริการของมหาวิทยาลัย
 - 7.3 ด้านอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัย
 - 7.4 ด้านการเรียนการสอน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis)

การวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) คำว่า Analysis หมายถึง การวิเคราะห์ และคำว่า Discriminant หมายถึง ตัวจำแนกหรือตัวแบ่งหน่วยวิเคราะห์ (ออกเป็นกลุ่มเป็นประเภท) และ Discriminant Analysis มีชื่อเรียกเป็นภาษาไทยที่แตกต่างกันไป เช่น การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (สำราญ บุญเรืองรัตน์. 2526 : 120) การวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 27) การวิเคราะห์ (การ) จำแนกประเภท (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์และถักควาลัย รอดมณี. 2527 : 1, สำราญ มีแจ้ง. 2543 : 159, ประศาสตร์ บุญสนอง. 2543 : 1) ซึ่งโดยสรุปแล้ว การวิเคราะห์จำแนกประเภท หมายถึง เทคนิคทางสถิติที่ใช้จำแนกกลุ่มบุคคลหรือหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ที่มี การกำหนดไว้ล่วงหน้า ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไปเพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ว่า กลุ่มที่แบ่งนั้นแตกต่างกัน ที่ตัวแปรใดบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ซึ่งนอกจากจะสามารถจำแนกกลุ่มได้แล้ว ยังสามารถบอกธรรมชาติบางอย่างของการจำแนกนั้นได้ด้วย เช่น ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์นั้นตัวแปรใด จำแนกได้หรือไม่และถ้าจำแนกได้ ตัวแปรใดที่จำแนกได้ดีมากกว่ากัน นั่นคือการบอกถึง ประสิทธิภาพหรือน้ำหนักในการจำแนกของตัวแปรเหล่านั้น เช่น ต้องการจำแนกประเภทประชากร ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 1 (A1) และกลุ่ม 2 (A2) โดยศึกษาตัวแปรที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับการแบ่ง กลุ่มดังกล่าว เช่น ศึกษาจากตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 15 ตัว (X1 ถึง X15) ในการวิเคราะห์จำแนก ประเภทก็จะสามารถบอกได้ว่าตัวแปรทั้ง 15 ตัวนั้น ตัวแปรใดบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่าง ระหว่างกลุ่ม หรือสามารถแยกประชากรเป็น A1 กับ A2 ได้ และตัวแปรใดแยกกลุ่ม ได้ดีมากกว่ากัน คือ “ระบุความเป็นสมาชิกของแต่ละกลุ่มได้ถูกต้อง สิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์คือ สมการ จำแนก (Discriminant Function) ที่สามารถแบ่งบุคคล หรือหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่มได้อย่างดีที่สุด คือมีความผิดพลาดน้อยมาก

วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์จำแนกประเภท

การวิเคราะห์จำแนกประเภทมีวัตถุประสงค์ที่จะคัดเลือกตัวแปรกลุ่มหนึ่งหรือตัวแปร ชุดหนึ่ง ที่นักวิจัยคิดว่าตัวแปรเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยจะชี้ให้เห็นว่า การเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งขึ้นอยู่กับตัวแปรใดบ้าง (ตัวแปรอิสระ) (สำราญ มีแจ้ง. 2543 : 160-161) นอกจากนี้เทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภทมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ การทดสอบ ว่าตัวแปรที่ได้เก็บรวบรวมมาสามารถที่จะจำแนกหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้อย่างถูกต้อง หรือไม่ โดยทั่วไปตัวแปรเหล่านี้จะเป็นตัวแปรที่ผู้วิจัยคิดว่ามีอิทธิพลต่อการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ของหน่วยวิเคราะห์ จนถึงขั้นที่สามารถจะใช้ประโยชน์ในการจำแนกได้อย่างถูกต้องว่าหน่วย วิเคราะห์ใดจะตกอยู่ในกลุ่มใด ส่วนวัตถุประสงค์ในเชิงปฏิบัติหรือการใช้ประโยชน์ของเทคนิค

ดังกล่าว จะเกิดขึ้นหลังจากที่ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ความเป็น สมาชิกของกลุ่มของหน่วยวิเคราะห์ ขึ้นอยู่กับตัวแปรใด และตัวแปรเหล่านี้สามารถจำแนกหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นประเภทหรือกลุ่ม ได้ดีไม่น้อยเพียงใด หากจำแนกได้ดีมาก ผู้วิจัยสามารถที่จะนำเอาความรู้นั้น ไปจำแนกหน่วย วิเคราะห์ใหม่ออกเป็นประเภทหรือกลุ่มได้ว่าหน่วยวิเคราะห์นั้นควรตกในกลุ่มใดอย่างถูกต้องและ มีประสิทธิภาพมากกว่าการจำแนกโดยที่ไม่มีความรู้หรือข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกประเภท (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540 : 261-262) ในการวิเคราะห์จำแนกประเภท จะได้สมการที่ให้ นำหนักของตัวแปรที่จะใช้ในการเป็นสมาชิกของกลุ่ม สมการนี้เรียกว่า สมการจำแนกประเภท (Discriminant Function) ซึ่งจำนวนสมการที่ได้จะน้อยกว่าจำนวนกลุ่มของประชากรที่ต้องการจำแนก 1 กลุ่มเสมอ หรือถ้ามีจำนวนกลุ่มมากกว่าตัวแปร จำนวนสมการจะเท่ากับจำนวนตัวแปรที่จะใช้ จำแนกประเภท (Discriminant Variable) สมการแต่ละสมการที่ได้จะพยายามแบ่งกลุ่มต่าง ๆ ที่ ต่างกันให้มากที่สุด (สำราญ มีแจ้ง. 2543 : 160-161)

คุณสมบัติของเทคนิควิธีการวิเคราะห์จำแนกประเภท

การวิเคราะห์จำแนกประเภทมีคุณสมบัติหลายอย่างที่คล้ายกับการวิเคราะห์ถดถอย พหุคูณแบบโลจิกและแบบมัลติโนเมียลโลจิก โดยเฉพาะในด้านตัวแปรตามและในรูปแบบของ สมการ การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรการวิเคราะห์จำแนกประเภทอาศัยเทคนิค การวิเคราะห์การผันแปรโดยพิจารณาจากเมตริกซ์การผันแปรร่วมภายในกลุ่ม (Within Group Variance-covariance Matrix) เป็นหลัก

การวิเคราะห์จำแนกประเภท มีความต้องการทางด้านข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรตามและ ตัวแปรอิสระ ดังนี้

1. ตัวแปรตามเป็นตัวแปรกลุ่มซึ่งอาจจะมี 2 กลุ่ม หรือมากกว่า 2 กลุ่มก็ได้
2. ตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรเชิงปริมาณที่วัดได้ในระดับช่วงหรืออัตราส่วน หรือ มิฉะนั้นก็เป็นตัวแปรหุ่นที่มีค่าเป็น 1 หรือ 0 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540 : 262)

ในการวิเคราะห์จำแนกประเภท จะมีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระของแต่ละ กลุ่มย่อยของตัวแปรตาม ว่ามีความแตกต่างกันมากเพียงพอ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ซึ่ง อาศัยการวิเคราะห์การผันแปร (Analysis of Variance) เป็นสถิติทดสอบ ถ้ามีความแตกต่างมาก เพียงพอ ก็แสดงว่าตัวแปรตัวนั้นมีความสามารถที่จะใช้เป็นตัวแปรจำแนกกลุ่ม หรือจำแนก ประเภทได้ ในบางครั้งจึงมีการเรียกตัวแปรอิสระว่าเป็นตัวแปรจำแนก(Discriminator Variable หรือ Discriminating Variable) และเนื่องจากจะต้องมีการนำสมการจำแนกที่ได้ไปใช้คาดหรือ ทำนายความเป็นสมาชิกของหน่วยวิเคราะห์ จึงมีการเรียกตัวแปรอิสระอีกชื่อหนึ่งว่าเป็นตัวแปร

พยากรณ์ (Predictor Variable) ส่วนตัวแปรตามจะมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ตัวแปรการจำแนกประเภท (Classification Variable) หรือตัวแปรจัดกลุ่ม (Grouping Variable)

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์จำแนกประเภท

ผู้วิจัยที่จะเลือกใช้การวิเคราะห์จำแนกประเภท จะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขต่อไปนี้

(Klecka, 1987 : 11)

1. กลุ่มตัวอย่างต้องมีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป
2. กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มจะต้องมีจำนวน ไม่น้อยกว่า 2 คน
3. จำนวนตัวแปรจำแนกอย่างน้อยต้องมีน้อยกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างลบด้วย 2
4. ตัวแปรจำแนกเป็นตัวแปรที่วัดได้ในระดับช่วงหรืออัตราส่วน
5. ตัวแปรตามอาจจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นกับตัวแปรจำแนกอื่นๆ
6. เมตริกซ์ความแปรปรวนร่วมของแต่ละกลุ่มต้องเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน
7. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากระชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ

การสร้างสมการจำแนก

การสร้างสมการจำแนกมี 2 วิธีคือ วิธีตรง (Direct Method) และวิธีแบบขั้นตอน (Stepwise Method) วิธีตรงเป็นการวิเคราะห์ตัวแปรทุกตัวที่ต้องการศึกษาว่าสามารถจำแนกกลุ่มตามที่ต้องการได้หรือไม่ และมีลักษณะเป็นอย่างไร โดยไม่ต้องคูณในแต่ละขั้นตอนวิธีแบบขั้นตอนเป็นวิธีการคัดเลือกตัวแปรที่ต้องการศึกษาที่จะต้องมาเข้าสมการจำแนก โดยหาตัวแปรที่ดีที่สุดในการจำแนกเข้าสมการตัวแรก จากนั้นจะหาตัวแปรที่ดีที่สุดตัวที่สองเข้ามาในสมการอีกเพื่อปรับปรุงให้สมการสามารถจำแนกได้ดีขึ้น แล้วจึงคัดเลือกตัวแปรที่เหลือ เช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนไม่มีตัวแปรที่จะร่วมกันจำแนกกลุ่มได้ดีขึ้นอีกแล้ว ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาก่อนอาจจะถูกคัดออกไปได้หากพบว่า เมื่อนำไปรวมกับตัวแปรอื่นที่ถูกคัดเลือกเข้ามา แล้วไม่ทำให้สมการจำแนกได้ดีขึ้น ดังนั้นตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้ามาในสมการจำแนก จะเป็นตัวแปรที่มีความสามารถในการร่วมกันจำแนกกลุ่มได้ดีกว่าตัวแปรอื่นที่ไม่ได้ถูกคัดเลือก และทำให้สมการมีอำนาจในการจำแนกสูงวิธีนี้มีหลายเทคนิควิธี ได้แก่ เทคนิคของวิลค์ (Wilk) มาฮาล (Mahal) แมกซ์มิน เอฟ (Maxmin F) มินรีซิด (Minresid) และราว (Rao) ไม่ว่าจะใช้วิธีการเลือกตัวแปรเข้าสมการจำแนกประเภทวิธีใดก็ตาม ตัวแปรจะได้รับการคัดเลือกก็ต่อเมื่อ ค่าอัตราส่วน F เชิงส่วน (Partial Multivariate F Ratio) ที่ใช้วัดความสามารถในการแบ่งแยกที่เกิดจากการนำเอาตัวแปรตัวหนึ่งเข้ามา เมื่อได้พิจารณาถึงความสามารถในการแบ่งแยกที่เกิดจากตัวแปรตัวอื่น ๆ ที่ได้รับการคัดเลือกแล้วมีค่ามากกว่าที่กำหนด

ให้ ซึ่งการทดสอบด้วยค่า F เชิงส่วนจะกระทำขึ้นก่อนที่จะนำตัวแปรเข้าสู่ขั้นตอนของสมการวิเคราะห์จำแนก (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และถักควาลัย รอดมณี. 2527 : 88-89)

ประโยชน์ของสมการจำแนกประเภท

สมการจำแนกประเภทที่ได้มีประโยชน์ 2 ประการ คือ

1. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (การเป็นสมาชิกของกลุ่ม) กับตัวแปรอิสระ ซึ่งในด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะมีสถิติต่างๆ เกี่ยวกับตัวแปรแต่ละตัวในสมการที่ใช้ในการทดสอบความสำคัญของตัวแปร ซึ่งช่วยในการตีความหมายของข้อมูลค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ ที่ได้ในสมการบ่งชี้ถึงน้ำหนักหรือความสัมพันธ์ของตัวแปรนั้นในสมการนั้นต่อการเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น ในลักษณะที่คล้ายคลึงกับค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของสมการถดถอยพหุคูณหรือการวิเคราะห์ตัวประกอบ
2. จำแนกประเภทโดยใช้สมการที่ได้ มาแบ่งจำแนกกลุ่ม เมื่อได้สมการมาแล้วก็สามารถที่จะระบุว่ากรณีใดจะเป็นสมาชิกของกลุ่มใด โดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ปรากฏอยู่ในสมการจำแนกคูณกับค่าของตัวแปรแต่ละตัว จะได้ค่าของตัวแปรตรงกับค่าหรือรหัสที่แบ่งจำแนกกลุ่ม ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนก (Discriminant Variable) แต่ละตัวแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรใดมีน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มได้มากกว่าตัวแปรใดในทิศทางใด ซึ่งแสดงโดยเครื่องหมายบวกหรือลบ การใช้ค่าสถิติดังกล่าวนี้ต้องควบคู่ไปกับค่าสถิติทดสอบ F ของตัวแปรแต่ละตัวอัตราส่วนการจำแนกประเภทได้ถูกต้อง เป็นสถิติที่แสดงความสามารถของสมการในการจำแนกว่าจำแนกได้ดีมากน้อยเพียงใด ซึ่งสมการที่ควรจำแนกได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 90 ซึ่งการที่จำแนกได้ถูกต้องจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับข้อมูลหรือตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาใช้ว่าผู้วิจัยได้คัดเลือกมาถูกต้องดีพอหรือไม่ ถ้าดีพอตัวแปรนั้นๆ ก็น่าจะช่วยในการจำแนกประเภทได้ถูกต้อง (สำราญ มีแจ้ง. 2543 : 163-164)

สถิติที่สำคัญในการวิเคราะห์จำแนกประเภท

ในการนำเทคนิคการวิเคราะห์จำแนกประเภทมาใช้ มีสถิติที่จะใช้ในการตัดสินใจ ความสำคัญของสมการวิเคราะห์จำแนกประเภท สถิติที่สำคัญมีด้วยกัน 3 ค่า คือ (สำราญ มีแจ้ง. 2543 : 163-164)

1. ค่าไอเกน (Eigenvalue) เป็นค่าที่ได้จากกระบวนการหาสมการการวิเคราะห์จำแนกประเภทเป็นค่าที่ใช้วัดความสำคัญเชิงเปรียบเทียบของสมการ ค่ารวมของไอเกน จะวัดความผันแปรคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละของค่ารวมของไอเกนทั้งหมด ค่าที่ได้สามารถนำไปใช้อ้างอิง ความสำคัญเชิงเปรียบเทียบของสมการที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสมการวิเคราะห์จำแนก

ประเภทที่ได้ ได้ตามลำดับของความสำเร็จ เราจึงสามารถใช้ค่าไอเกน กำหนดจำนวนสมการที่ต้องการหาได้โดยกำหนดค่าขั้นต่ำของค่าไอเกนไว้

2. ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) เป็นสถิติที่สามารถใช้ในการตัดสินความสำคัญของสมการกับกลุ่มของตัวแปร ซึ่งระบุการเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น ๆ ของตัวแปรตาม โดยจะชี้ให้เห็นว่า การเป็นสมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กับสมการที่หามาได้มากน้อยเพียงใด อาจตีความหมายได้ว่า ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอลที่ต่ำ หมายความว่า สมการนั้นไม่สามารถใช้ในการคาดคะเนการเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้นได้ดี

3. ค่าวิคัล แลมบ์ดา (Wilks's Lamda) เป็นมาตรวัดอำนาจจำแนกของตัวแปรเดิม โดยที่ยังไม่ได้หักออกจากสมการจำแนก กล่าวคือ ถ้าค่าวิคัลแลมบ์ดา มากเท่าใด ตัวแปรหรือข้อมูลที่เหลือจะอธิบายการเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยสมการใหม่จะน้อยลงไปเท่านั้น เราสามารถแปลงค่าของวิคัล แลมบ์ดา เป็นค่าไคสแควร์ (Chi-square) ได้ในการทดสอบความสำคัญทางสถิติ ถ้าค่าไคสแควร์ต่ำ แสดงว่าค่าวิคัล แลมบ์ดา ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สถิติที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกประเภท

สถิติที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกประเภทมีดังต่อไปนี้ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และ ลัดดาวัลย์ รอคมณี. 2527 : 91)

1. จำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่มว่ามีเท่าใด
2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของตัวแปรแต่ละตัวในกลุ่ม
3. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละตัวในแต่ละกลุ่ม
4. เมตริกซ์ของค่าความผันแปรร่วมภายในกลุ่ม (Within Group Variance Matrix)
5. ค่าสถิติต่างๆของสมการจำแนกประเภทซึ่ง ได้แก่ ค่าไอเกน, ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล, ค่าองศาอิสระ, ค่าวิคัล แลมบ์ดา, ค่าไคสแควร์, ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
6. ค่าสัมประสิทธิ์สมการจำแนกประเภทมาตรฐาน (Standard Discriminant Function Coefficient)
7. ค่าสัมประสิทธิ์สมการจำแนกประเภทยังไม่ได้ปรับมาตรฐาน หรือคะแนนดิบ
8. ค่าศูนย์กลางของกลุ่ม (Centroid of Group Within Reduced Space)
9. ผลของการนำสมการไปคาดประมาณความเป็นสมาชิกของกลุ่ม (คิดเป็นร้อยละของความถูกต้อง)

หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู

ชื่อหลักสูตร

ชื่อภาษาไทย ประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู

ชื่อภาษาอังกฤษ Graduate Diploma Program in Teaching Profession

ชื่อประกาศนียบัตร

ชื่อเต็มภาษาไทย ประกาศนียบัตรบัณฑิต (วิชาชีพครู)

ชื่อย่อภาษาไทย ป.บัณฑิต (วิชาชีพครู)

ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ Graduate Diploma (Teaching Profession)

ชื่อย่อภาษาอังกฤษ Grad.Dip. (Teaching Profession)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปรัชญา

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มุ่งผลิตนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การบริหารจัดการชั้นเรียน มีคุณลักษณะและคุณสมบัติในการเป็นครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ จริยธรรม สามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล ตลอดจนปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อพัฒนาและปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

กำหนดการเปิดสอน ปีการศึกษา 2552

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาที่ กพ.

รับรอง

2. คุณสมบัติอื่น ๆ ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

การคัดเลือกนักศึกษา

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว่าด้วยการจัดการศึกษา
ระดับบัณฑิตศึกษา

ระบบการศึกษา

ใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดยหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาการศึกษา
ไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ และสามารถจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้โดยกำหนดเวลาเรียน และ
จำนวนหน่วยกิตเทียบเคียงได้กับการศึกษาในภาคปกติ

ระยะเวลาการศึกษา

ใช้เวลาศึกษาตลอดหลักสูตรไม่เกิน 2 ปีการศึกษานับตั้งแต่วันลงทะเบียนครั้งแรก

การลงทะเบียนเรียน

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว่าด้วยการจัดการศึกษา

ระดับบัณฑิตศึกษา

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ว่าด้วยการจัดการศึกษา

ระดับบัณฑิตศึกษา

หลักสูตร

หน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร เรียนไม่น้อยกว่า 27 หน่วยกิต

วิชาบังคับ เรียนไม่น้อยกว่า 21 หน่วยกิต

วิชาเลือก เรียนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

เจตคติ

ความหมายของเจตคติ

ราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 217) ให้ความหมายว่า เป็นท่าทีหรือความรู้สึกรู้สึกของ
บุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Attitude” คำที่มีความหมายเดียวกัน ได้แก่

ทัศนคติ นอกจากนั้น บุญเรียง ขจรศิลป์ (2539 : 1) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความเชื่อ ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำสถานการณ์ และอื่น ๆ นอกจากนี้เจตคติยังเป็นอำนาจหรือแรงขับที่บ่งบอกถึงสภาพจิตใจของบุคคลในการที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป

Oskamp (1977 : 7) กล่าวถึงเจตคติว่า เป็นสิ่งที่กำหนดหรือเกิดขึ้นในจิตใจ เป็นความพร้อมในการตอบสนองมีความคงทนเป็นผลจากการเรียนรู้ และประเมินคุณลักษณะ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 193) ได้กล่าวถึงเจตคติว่า หมายถึง ความรู้สึก สภาพความพร้อมทางจิต และประสาทของบุคคลเป็นผลเนื่องมาจากเรียนรู้ประสบการณ์ และการกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่แสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ในทิศทางใดทิศทางหนึ่งอาจเป็นการสนับสนุนหรือคัดค้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบการเรียนรู้ระเบียบวิธีการทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น

รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533 : 12) อธิบายคำว่าทัศนคติ หมายถึง สักยภาพภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ต่อบุคคล ต่อสถานการณ์หรือต่อวัตถุ ทั้งนี้บุคคลนั้นได้ผ่านการเรียนรู้หรือมีประสบการณ์ในสิ่งนั้น ๆ มาก่อน ยังผลให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ ในทิศทางสนับสนุนหรือคัดค้าน ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจ นอกจากนั้นเจตคติยังเป็นสิ่งได้รับการปลูกฝังและเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่วัยทารก จนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่และบางอย่างจะพัฒนามาสู่ความมั่นคงในภายหลังจนกลายเป็นบุคลิกภาพของบุคคล

พรทิพย์ ไชยโส (2543 : 1-4) ได้ให้ความหมายเจตคติของครูต่อวิชาชีพครูว่าเป็นท่าทีหรือความรู้สึกของครู เป็นความรู้สึกของครูที่ตอบสนองต่อวิชาชีพครู ซึ่งเป็นความรู้สึกในลักษณะที่อาจจะเป็นไปได้ในทางที่สนับสนุนหรือต่อต้าน ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อวิชาชีพครู

รัชนิกา จิตติเรืองเกียรติ (2536 : 12) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่างๆ ตามการรับรู้ของตนเองไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533 : 246) ได้อธิบายความหมายของเจตคติว่า เป็นอักษมาสัย (disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด (ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบวกต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญต่อสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยงเจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อถือของบุคคล

สรุปเจตคติของครูต่อวิชาชีพครู หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือแนวโน้มที่พร้อม จะกระทำต่อสิ่งแวดล้อมในการเป็นครู อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์และความเชื่อที่มีต่อวิชาชีพครู โดยเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมพฤติกรรมทิศทางใดทิศทางหนึ่งทั้งทางบวกและทางลบ

องค์ประกอบของเจตคติ

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2533 : 246-247) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของเจตคติมี 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้หรือปัญญา (cognitive component) จะเกี่ยวข้องกับ การจัดประสบการณ์ทางการเรียนรู้ การเข้าใจที่สัมพันธ์กัน ได้แก่ ความคิดความเข้าใจของบุคคล ที่มีต่อสิ่งต่างๆ

2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ (affective component) เกี่ยวข้องกับท่าทีความรู้สึก ต่างๆ ที่เป็นตัวเร้าต่อความคิด ที่ส่งผลให้บุคคลประเมินสิ่งเร้านั้นว่าเป็นที่พอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ คือ มีความรู้สึกด้านบวกหรือด้านลบนั่นเอง

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavioural component) เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ที่มีแนวโน้มจะตอบสนองหรือตัดสินใจปฏิบัติ คือ ถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดการปฏิบัติ ตอบสนองในทางที่สนับสนุนหรือคัดค้าน เต็มใจทำหรือไม่เต็มใจทำ แต่ปัจจุบันนักจิตวิทยา ได้ให้แนวคิดถึงองค์ประกอบของเจตคติที่แตกต่างกันไป เช่น แนวคิดของ Fishbein และ Ajzen (1975: 130) มีแนวคิดว่าเจตคติมีองค์ประกอบเดียวคือ อารมณ์ความรู้สึกในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ ที่บุคคลนั้นมีต่อเจตคติ และนักจิตวิทยาท่านนี้ท่านยังเอาค่านิยมขององค์ประกอบทาง อารมณ์ความรู้สึกเป็นค่านิยมของเจตคติด้วย และแนวคิดของ ซีระพร อุวรรณโณ (2530: 105) มีแนวคิดที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบัน คือ เห็นว่าเจตคติมีองค์ประกอบด้านความรู้สึก เพียงองค์ประกอบเดียว เพราะว่าองค์ประกอบด้านปัญญาและพฤติกรรม เป็นตัวแปรหรือมโนทัศน์ ที่แยกออกจากเจตคติได้

การเกิดเจตคติ

การเกิดเจตคติไม่ได้เกิดโดยกำเนิดหรือพันธุกรรม แต่เจตคติเกิดขึ้นภายหลังอาจเกิด จากการเรียนรู้ การเลียนแบบ หรือจากการได้รับแรงเสริม บุคคลจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม ในสังคม จากพ่อแม่ จากบุคคลใกล้ชิดหรือจากประสบการณ์ส่วนตัว ดังที่ ถวิล ชาราโกชน์ (2534 : 65-67) มีความเห็นที่ว่าเหตุผลสำคัญที่ทำให้บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (specific experience) คือ การที่บุคคลได้ประสบกับ เหตุการณ์ต่างๆด้วยตนเองและเหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เขาเกิดความพึงใจกลายเป็น

เจตคติของเขา เช่น เมื่อเขาได้รับรางวัลจากบุคคลคนหนึ่งเขาก็อาจจะชอบบุคคลคนนั้น และจะเกิดเจตคติในทางที่ดีต่อเขา ในทางตรงกันข้ามถ้าเขาได้รับการลงโทษก็อาจจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อเขาได้ การที่บุคคลได้นำประสบการณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในเหตุการณ์ต่างๆ จะบอกถึงการมีเจตคติ เช่น ครูสอนคณิตศาสตร์ทำให้เกิดความเข้าใจดี ทำคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ได้ดี ประสบผลสำเร็จในการนำคณิตศาสตร์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้รับการชมเชยจากครูคณิตศาสตร์จาก พ่อ แม่ ครู ผู้ปกครอง สิ่งต่างๆ เหล่านี้ที่กล่าวมาถือเป็นประสบการณ์ให้คนๆ นั้นมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (communication from others) คือ การใช้ชีวิตประจำวันของคนเราจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นในสังคม ซึ่งจากการเกี่ยวข้องติดต่อกันทำให้เราได้รับเจตคติหลาย ๆ อย่างเข้าได้โดยมิได้ตั้งใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบุคคลในครอบครัว เพื่อนฝูง ที่สนิทสนมหรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ผู้ที่เคารพนับถือ นอกจากบุคคลที่กล่าวมาแล้วตัวกลางที่เป็นสื่อและมีอิทธิพลต่อการเกิดเจตคติ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หนังสือและวารสารต่างๆ

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (model) เจตคติบางอย่างเกิดจากการเลียนแบบจากบุคคลอื่น โดยจะมองว่าบุคคลอื่นมีการปฏิบัติอย่างไร แล้วก็จะจำลองรูปแบบนั้นมาปฏิบัติซึ่งรูปแบบดังกล่าวจะทำให้เกิดเจตคติได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับว่า บุคคลที่เป็นแบบอย่าง เป็นที่เชื่อถือจากเขาได้มากน้อยเพียงใด

4. องค์ประกอบของสถาบัน (institutional factors) สถาบันที่มีส่วนในการสร้างเจตคติให้แก่บุคคล ได้แก่ โรงเรียน วัด ครอบครัว หน่วยงาน สมาคม องค์กรต่าง ๆ เป็นต้น

หน้าที่ของเจตคติ

Oskamp (1977: 4) ได้กล่าวถึงหน้าที่เจตคติ(attitude function) ได้ 4 ประการคือ

1. เจตคติช่วยในการปรับตัว (adjustment function) การที่คนเราจะมีเจตคติต่อสิ่งใดทางใดนั้น ก็เพราะว่าสิ่งนั้นจะนำเราไปสู่จุดมุ่งหมายบางอย่างได้ ถ้าเราบรรลุถึงจุดมุ่งหมายนั้น ๆ ได้ เราก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าเป็นสิ่งที่กีดขวางต่อจุดมุ่งหมายของเรา เราก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น เจตคติทำให้เราปรับตัวเข้ากับสังคมได้ โดยตัวเองจะปรับตัวกับสิ่งที่ตนเองคาดว่า จะได้รับประโยชน์หรือพึงพอใจ ในขณะที่จะพยายามปรับตัวออกห่าง หรือหลีกเลี่ยงในสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา

2. เจตคติป้องกันตนเอง (self-defensive function) เจตคติบางสิ่งบางอย่างจะช่วยป้องกันตนเองได้ คือ การที่คนเราเชื่อในบางสิ่งบางอย่างแบบบิคเบือน หรือพยายามหลีกเลี่ยงความจริงอันไม่น่าพึงพอใจหรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งจะทำให้ตัวเองรู้สึกสบายใจขึ้นเพื่อเป็นการรักษาภาพพจน์ของตนเอง โดยใช้กลไกป้องกันตนเอง (defense mechanism)

3. เจตคติช่วยในการแสดงออกถึงค่านิยม (value-expressive function) ทั้งนี้เพื่อแสดงว่าเราเป็นคนแบบใด มีความคิดอย่างไร หรือมีค่านิยมอย่างไร เป็นเสมือนภาพสะท้อนของความเชื่อและเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น ซึ่งบุคคลจะพยายามมีเจตคติต่อสิ่งต่างๆ ให้สอดคล้องกับความคิด ความเชื่อและค่านิยมของตน

4. เจตคติช่วยให้เกิดความรู้ (knowledge function) การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เหล่านั้นจะเป็นอย่างไร ต้องสามารถคิดแก้ปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ได้

การแสดงออกของเจตคติ

เจตคติของบุคคลมีทั้งเจตคติที่ดีและเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุญเรียง ขจรศิลป์ (2539 : 94) ได้กล่าวถึงการแสดงออกของเจตคติมี 3 ลักษณะ คือ

1. เจตคติเชิงนิมานหรือเชิงบวก เป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะที่พึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติด้วยความเต็มใจ
2. เจตคติเชิงนิเสธหรือเชิงลบ เป็นการแสดงออกของบุคคลที่ตรงกันข้ามกับเชิงนิเสธ เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี ไม่ร่วมมือ ไม่ทำตาม
3. เจตคติที่เป็นกลางเป็นการแสดงออกของบุคคลที่ไม่เป็นทั้งเชิงนิมาน และเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

คุณลักษณะของเจตคติ

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2533 : 246-247) ได้กำหนดคุณลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้
2. เจตคติเป็นแรงจูงใจ ที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ฉะนั้นเจตคติจึงมีทั้งบวกและลบ
3. เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้จัก และองค์ประกอบเชิงพฤติกรรม
4. เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย การเปลี่ยนแปลงของเจตคติอาจจะเปลี่ยนแปลงจากบวกเป็นลบ หรือจากลบเป็นบวก ซึ่งบางครั้งเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทิศทางของเจตคติหรืออาจจะเปลี่ยนแปลงความเข้มข้น หรือความมากน้อย เจตคติบางอย่างอาจจะหยุดเลิกไปได้
5. เจตคติเปลี่ยนแปลงตามชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชนหรือสังคมหนึ่ง ๆ อาจจะมีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ ฉะนั้นค่านิยมเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อเจตคติของบุคคลที่เป็นสมาชิก ในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนเจตคติ จะต้องเปลี่ยนค่านิยม

6. สังคมประกิด (socialization) มีความสำคัญต่อพัฒนาการเจตคติของเด็ก โดยเฉพาะเจตคติต่อความคิดและหลักการที่เป็นนามธรรมอุดมคติ เช่น เจตคติต่อเสรีภาพในการพูดการเขียน เล็กที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพทางเศรษฐกิจสังคมสูง จะมีเจตคติสูงที่สุดคั้งนั้นจึงสังเกตและวัดเจตคติของบุคคลที่มีต่อบุคคล สถาบันและสถานการณ์ได้จากพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออก เช่น ความพึงพอใจ เห็นด้วยสนับสนุน ปฏิบัติด้วยความเต็มใจหรือไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่ เป็นไปทั้ง 2 อย่าง

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดเจตคติ

พรณี ชูทัยเจนจิต (2538 : 288) กล่าวว่า เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังและสามารถเปลี่ยนแปลงได้มาตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งผู้ใหญ่ และบางอย่างก็พัฒนาเพื่อมาสู่ความมั่นคงในภายหลัง คั้งนั้นพอสรุปได้ว่าเจตคติเกิดจากการเรียนรู้และเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งมีรากฐานมาจากผลรวมกับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นทั้งที่เป็นประสบการณ์ตรงและประสบการณ์อ้อม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์หรือบุคคลสำคัญ เจตคติเป็นสิ่งที่ค่อนข้างถาวร เป็นผลของประสบการณ์ต่าง ๆ ที่สะสมเรื่อยมา ประสบการณ์ใหม่อาจทำให้เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ แต่กระบวนการเรียนรู้ของบุคคลจะช่วยรักษาเจตคติให้คงเดิมต่อไป คั้งนั้นเจตคติที่สะสมมากขึ้นและต่อเนื่องยาวนาน จะไม่ถูกลบล้างโดยง่ายจากประสบการณ์ใหม่อันเล็กน้อย

การศึกษาเจตคติ

เจตคติเป็นนามธรรม เป็นการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน ซึ่งเป็นการยากที่จะวัดเจตคติโดยตรง แต่เจตคตินั้นสามารถวัดทางอ้อมได้ โดยวัดจากความคิดเห็นจากบุคคลเหล่านั้นแทน และใช้ความคิดเห็นเป็นเครื่องชี้ หรือเป็นตัวกลางในการวัดเจตคติ การสังเกตเป็นวิธีหนึ่งที่ใช้ในการศึกษาเจตคติโดยการเฝ้ามองและจดบันทึกพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีแบบแผน แล้วนำข้อมูลที่สังเกตได้ไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีเจตคติต่อสิ่งนั้นอย่างไร การรายงานตนเองก็เป็นวิธีการศึกษาเจตคติอีกวิธีหนึ่ง วิธีการศึกษาก็คือให้บุคคลเหล่านั้นเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นว่ารู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี เป็นความรู้สึกนึกคิดที่ออกมาจากประสบการณ์และความสามารถ ลงในแบบวัดเจตคติที่สร้างขึ้น(บุญเรียง, 2539: 78) และ ถวิล ธาราโกชน (2534 : 60) กล่าวถึงเหตุผลที่ต้องศึกษาเจตคติเพราะว่า เจตคติมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อผู้ที่แสดงออกทางพฤติกรรมของความรู้สึกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน ยากที่จะวัดโดยตรงได้แต่ก็มีการวัดเจตคติทางอ้อม คือ วัดจากความคิดเห็น การสังเกตพฤติกรรม และการรายงานตนเองของบุคคลนั้น

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 3) กล่าวถึง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงเจตคติดังนี้

1. ทฤษฎีความขัดแย้งของความคิด (cognitive dissonance theory) ทฤษฎีนี้อธิบายถึงการเกิดเจตคติว่า เมื่อบุคคลใดมีสิ่งขัดแย้งกันในการคิด ก็จะพยายามหาทางที่จะขจัดความขัดแย้งนั้นออกไป โดยการกระตุ้นให้บุคคลนั้นมีปฏิกิริยาและกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการกระทำกิจกรรมนี้ จะช่วยลดความขัดแย้งในการคิดลงได้ " การลดความขัดแย้งในการคิดอีกประการหนึ่ง คือ เพิ่มความสนใจกับสิ่งที่ต้องการเลือก ให้มากยิ่งขึ้นและลดความสนใจในสิ่งที่ไม่เลือกให้น้อยลง โดยการเพิ่มเหตุผลและความรู้สึกในสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลนั้นเกิดความสอดคล้องในการคิดของตนเอง

2. ทฤษฎีการปรับตัวให้เข้ากับสังคม (social judgement theory) การเปลี่ยนแปลงเจตคติตามทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า กระบวนการในการปรับตัวของบุคคลนั้น เกิดจากปฏิกิริยาของเจตคติของบุคคลนั้นกับสิ่งแวดล้อม คือ บุคคลจะตัดสินใจและวินิจฉัยข้อมูลข่าวสาร ที่ได้รับมาใหม่ด้วยการผสมผสานกับข้อมูลข่าวสารที่เคยได้รับมาก่อน รวมถึงองค์ประกอบภายในของบุคคลองค์ประกอบทางสังคมและสิ่งเร้าจะถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจมากที่สุด การที่บุคคลจะตัดสินใจอย่างใดนั้น ต้องอาศัยการประเมินผลหรือการพิจารณาว่า ถ้าเห็นด้วยกับสิ่งใดก็แสดงว่ายอมรับความคิดเห็นนั้น และถ้าบุคคลนั้นไม่แน่ใจก็แสดงว่า ไม่มีการตัดสินใจในการยอมรับ หรือไม่ยอมรับ การยอมรับ ไม่ยอมรับ และไม่แน่ใจขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมในสังคมนั้นด้วย

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ (learning theory) การที่บุคคลได้มีประสบการณ์ด้วยตนเองกับสิ่งเหล่านั้น ถ้าประสบการณ์ตรงที่บุคคลได้รับจากสิ่งเร้านั้น เกิดเป็นผลที่พอใจหรือเป็นผลดีจะมีอิทธิพลให้เกิดเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าไม่พอใจก็จะมีแนวโน้มที่ก่อให้เกิดเจตคติไม่ดีต่อสิ่งเร้านั้นได้

4. ทฤษฎีการเสริมแรง (reinforcement theory) การเปลี่ยนแปลงเจตคติเป็นผลมาจากได้รับการเสริมแรง ถ้าบุคคลได้รับการเสริมแรงหรือรางวัล เจตคติจะเป็นไปในทางที่ดี แต่ถ้าได้รับการลงโทษเจตคติก็จะเปลี่ยนไปในทางที่ไม่ดี

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของเจตคติ เพื่อเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์และปรัชญาของหลักสูตรการศึกษา การจัดกิจกรรมทางการศึกษาก็เป็นวิธีการประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาเจตคติอย่างต่อเนื่อง และสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

เทคนิคการสร้างมาตรวัดเจตคติ

เทคนิคการสร้างมาตรวัดเจตคติมีหลายวิธีด้วยกัน ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2536 : 152-161) และบุญเรียง ขจรศิลป์ (2539 : 87-107) ได้กล่าวถึงเทคนิคที่นิยมใช้กันอยู่ 3 วิธี คือ เทคนิคของเทอร์สโตน (Thurstone technique) เทคนิคของลิเคอร์ท (Likert technique) และ เทคนิคนัยจำแนก (Semantic differential technique) ซึ่งจะกล่าวถึงสาระสำคัญในแต่ละเทคนิค ดังนี้

1. เทคนิคของเทอร์สโตน (Thurstone technique)

ลักษณะของมาตรวัดของวิธีนี้จะหาค่าของแต่ละมาตร (Scale) ของข้อความทางเจตคติก่อนที่จะนำไปรวบรวมข้อมูลที่จะวิจัยจึงเรียกว่า Priori approach ซึ่งเป็นผลงานของ L.L. Thurstone และ E.J. Chave (Oskamp, 1977 : 27) แห่งมหาวิทยาลัยชิคาโก ร่วมมือกันสร้าง โดยกำหนดคุณลักษณะคนมีมากที่สุดถึงน้อยที่สุดให้ระยะห่างเท่า ๆ กัน จึงเรียกรวมนี้อีกอย่างหนึ่งว่า Method of equal-appearing intervals เทคนิคการสร้างมาตรวัดเจตคติของ Thurstone ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เขียนข้อความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะศึกษาให้ได้มากที่สุด
2. นำข้อความที่รวบรวมไว้ไปให้ผู้ตัดสินพิจารณาซึ่งกลุ่มที่ตัดสินนั้น ควรจะมีคุณสมบัติอย่างเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาประมาณ 50-100 คน
3. ขอร้องให้ผู้ตัดสินทั้งหมดแบ่งข้อความทั้งหมดเป็น 11 กอง โดยผู้ตัดสินใช้เกณฑ์ในการแบ่ง ตามระดับของเจตคติ
4. รวบรวมข้อมูลต่างๆจากผู้ตัดสิน แล้วทำการแจกแจงความถี่ของแต่ละข้อความ
5. คำนวณค่ามัธยฐาน คือ Scale value (S) และค่า Semi-interquartile range (Q) ของข้อความแต่ละข้อ ข้อความที่มีค่า S สูง หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงเจตคติที่ดี ข้อความที่มีค่า S ต่ำ หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงเจตคติที่ไม่ดี ข้อความที่มีค่า Q สูง หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ตัดสินต่อข้อความไม่ค่อยเหมือนกัน ส่วนข้อความที่มีค่า Q ต่ำ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ตัดสินต่อข้อความนั้นค่อนข้างจะเหมือน ๆ กัน
6. ตัดข้อความที่มีค่า Q สูง ๆ ออก
7. เลือกข้อความที่มีค่า S ทั้งสูง กลาง ต่ำ ปะปนกันไปโดยแต่ละช่วงควรมีข้อความเท่า ๆ กัน
8. นำข้อความที่เลือกไว้นั้นมาเรียงคละกัน ไปแบบสุ่มและจัดในรูปของแบบวัด โดยมีคำชี้แจงในการตอบ โดยผู้ตอบจะเขียนเครื่องหมายถูก ลงหน้าหรือหลังข้อความที่ตรงกับความรู้สึกเห็นด้วยของตนเองมากที่สุด
9. นำแบบวัดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจริง หรือเป็นสมาชิกของกลุ่มประชากรเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างจริง

10. พิจารณาตัดข้อความที่ไม่เกี่ยวข้องออก โดยพิจารณาจากข้อความที่มีค่า S เท่า ๆ กัน

11. นำข้อความที่คัดเลือกแล้วมาเรียบเรียงเป็นแบบวัด โดยเรียงข้อความเหล่านั้น ละครันไปแบบสุ่มพร้อมชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบวัด

จุดเด่นแบบวัดเจตคติของเทอร์ส โคน

1. การพัฒนาแบบวัดแบบเจตคติของเทอร์ส โคนนั้น พัฒนามาบนพื้นฐานของ ข้อตกลงเบื้องต้นที่ว่า ประสิทธิภาพของความหมายของข้อความที่ใช้อาจจะเปลี่ยนแปลงจาก กลุ่มหนึ่ง ไปสู่อีกกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นการที่เทอร์ส โคนใช้ผู้ตัดสินเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวแทนมาจาก กลุ่มที่ตั้งใจจะวัดเป็นผู้กำหนดค่าของข้อความแต่ละข้อมานั้นจึงเป็นสิ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่ง
2. ค่าประจำข้อความแต่ละข้อนั้น ถูกกำหนดโดยผู้ตัดสินก่อน แล้วได้มีการตรวจสอบ อีกครั้งก่อนที่จะนำไปใช้จริง ซึ่งทำให้แบบวัดของเทอร์ส โคนนั้นดูเหมือนว่าเป็นแบบวัดที่มี ประสิทธิภาพ
3. แบบวัดเจตคติของเทอร์ส โคน ประกอบด้วยข้อความจำนวนเท่า ๆ กันในแต่ละ ช่วงในค่าของข้อความ ซึ่งจากลักษณะอย่างนี้จะช่วยให้ตรวจสอบแบบวัดในลักษณะของ การเปลี่ยนแปลงของลักษณะต่างๆ ได้

จุดด้อยแบบวัดเจตคติของเทอร์ส โคน

จุดด้อยของแบบวัดเจตคติโดยใช้เทคนิคของเทอร์ส โคนนั้นอยู่ที่ว่าจะต้องใช้เวลา อย่างมากในการพัฒนาแบบวัด ซึ่งการสร้างแบบวัดนี้ประกอบด้วยกันหลายขั้นตอน

2. เทคนิคของลิเคอร์ท (Likert technique)

ลักษณะมาตรวัดแบบวิธีนี้ผู้คิด คือ Rensis Likert มีชื่อเรียกได้หลายอย่าง ได้แก่ Likert scale, Summated rating scale และ An Aposteriori Approach มาตรวัดนี้ประกอบด้วย ข้อความเจตคติ Attitude statement ที่เป็นความรู้สึกรู้สึกต่อข้อความด้านจิตวิทยาหลาย ๆ ข้อความ ซึ่งมีทั้งข้อความที่กล่าวถึงสิ่งนั้น ๆ ในทางที่ดี (ทางบวก) และข้อความที่กล่าวถึงสิ่งนั้น ๆ ในทาง ที่ไม่ดี (ทางลบ) ลักษณะของข้อความเจตคตินี้จะต้องไม่เป็นข้อความที่กล่าวถึงข้อเท็จจริง (fact) สำหรับการตอบสนองต่อข้อความเจตคติ โดยให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกว่าอยู่ในระดับใดใน 5 ระดับ จากเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ยังตัดสินใจไม่ได้ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จุดเด่นแบบวัดเจตคติของลิเคอร์ท์

1. สามารถใช้กับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สามารถที่จะดัดแปลงนำไปใช้กับการวัดในลักษณะต่างๆ ในด้านจิตพิสัยได้
2. ใช้ง่าย สร้างง่าย สร้างได้เร็ว และมีความเที่ยงสูง
3. เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้ทั้งทางบวก ทางลบ หรือ เป็นกลาง พร้อมทั้งแสดงถึงระดับของความคิดเห็นได้ด้วย

จุดค้อยแบบวัดเจตคติของลิเคอร์ท์

การใช้แบบวัดเจตคติของลิเคอร์ท์นั้นเป็นไปได้ที่ผู้ตอบได้คะแนนรวมที่ได้จากระดับความรู้สึกต่อข้อความของเจตคติทั้งหมดบัพต่างๆกัน ทั้งที่บุคคลนั้นตอบในแบบวัดเจตคติไม่เหมือนกัน

3. เทคนิคนัยจำแนก (Semantic differential technique)

ลักษณะของเทคนิคนัยจำแนกนี้ เป็นวิธีสังเกตและวัดความหมายของมโนคติในด้านจิตวิทยา มีความเชื่อว่าภาษาเป็นการสื่อความหมายของมนุษย์ที่สามารถนำมาวัดความรู้สึกเจตคติและพฤติกรรมของมนุษย์ได้ การวัดเจตคติโดยใช้เทคนิคนัยจำแนกมีองค์ประกอบพื้นฐานอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ (Oskamp, 1977: 34) องค์ประกอบในด้านการประเมินค่า องค์ประกอบในด้านพลังอำนาจ และองค์ประกอบในด้านกิจกรรม

1. องค์ประกอบในด้านการประเมินค่า เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกในด้านคุณค่า คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายองค์ประกอบนี้คือ ดี-เลว สุข-ทุกข์ สำเร็จ-ล้มเหลว มีค่า-ไร้ค่า เป็นต้น
2. องค์ประกอบทางด้านพลัง เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกทางด้านกำลังอำนาจ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายองค์ประกอบนี้ ได้แก่ แข็งแรง-อ่อนแอ หนัก-เบา ใหญ่-เล็ก เป็นต้น
3. องค์ประกอบทางด้านกิจกรรม เป็นองค์ประกอบที่แสดงออกถึงลักษณะของกิริยาอาการ คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายองค์ประกอบนี้ ได้แก่ เร็ว-ช้า ร้อน-เย็น คล่องแคล่ว-เฉื่อยชา เป็นต้น

จุดเด่นแบบวัดเจตคติของนัยจำแนก

1. สร้างง่าย ใช้ง่าย
2. สามารถใช้ในการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ตอบ หรือกลุ่มของผู้ตอบที่มีต่อเป้าหมายที่ต่างกัน เช่น ต้องการเปรียบเทียบเจตคติของผู้ตอบที่เรียนวิชาชีพวิทยาลัยกับวิชาเคมี โดย

ใช้แบบวัดชุดเดียวกัน แล้วนำมาเปรียบเทียบก็ได้

3. ผู้ตอบไม่มีความรู้สึกลำบากในการตอบ

จุดคือแบบวัดเจตคติของนั้จ้ าแนก

1. ผู้ตอบต่างคน อาจจะแปลความหมายของคำคุณศัพท์ที่ผู้เดียวกันต่างกัน ความหมาย “ดี” ของคนหนึ่งอาจจะต่างจาก “ดี” ของอีกคนหนึ่ง

2. ถ้าใช้มโนคติหลายๆ ด้านผู้ตอบจะเกิดความเบื่อหน่าย และไม่ตั้งใจตอบในมโนคติของด้านหลังๆ โดยเฉพาะถ้าวัดหลายๆด้าน แต่ละด้านใช้คำคุณศัพท์ ตั้งแต่ 10 คู่ หรือมากกว่าจะก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย

วิชาชีพครู

ความหมายของวิชาชีพครู

Collins (1987 : 1146) อธิบายความหมายของวิชาชีพว่าเป็นลักษณะหนึ่งของงาน (Job) ซึ่งเป็นงานที่ผู้ทำ ต้องได้รับการฝึกฝน โดยเฉพาะและเป็นงานที่ผู้ประกอบกรนั้น ได้รับฐานะที่สูงเป็นพิเศษจากสังคม

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2539 : 743) อธิบายว่า วิชาชีพเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญ อาจกล่าวได้ว่าวิชาชีพก็เป็นอาชีพที่ผู้ประกอบการต้องมีความรู้ความชำนาญที่ฝึกฝน โดยเฉพาะ ซึ่งมีข้อกำหนดคุณลักษณะบางประการที่ทำให้วิชาชีพต่างจากอาชีพทั่วๆ ไป พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (2543 : 1) ได้อธิบายว่า วิชาชีพครู คือ ครูที่ใช้วิชาที่ร่ำเรียนมาเป็นเครื่องมือในการหาเลี้ยงชีพ

ดังนั้นวิชาชีพครู หมายถึง ลักษณะหนึ่งของงาน ที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญที่ได้รับฝึกฝน โดยเฉพาะและใช้วิชาที่ร่ำเรียนมาเป็นเครื่องมือในการหาเลี้ยงชีพ โดยมีฐานะที่สูงเป็นพิเศษจากสังคม จึงทำให้วิชาชีพต่างจากอาชีพทั่วๆ ไป

องค์ประกอบมาตรฐานของวิชาชีพครู

จักรพรรดิ วัฒนา (2544 : 1-5) กล่าวถึง องค์ประกอบมาตรฐานของวิชาชีพครูตามแนวทางของคุรุสภา ดังนี้

มาตรฐานวิชาชีพครู ก็คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ และคุณภาพที่พึงประสงค์ที่ ต้องการให้เกิดขึ้นในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งครูใช้เป็นเกณฑ์ในการปฏิบัติงานมาตรฐานวิชาชีพครู มีลักษณะเฉพาะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน จัดการเรียนการสอนและมีความแตกต่างจากลักษณะของ

การประกอบวิชาชีพอื่น ทั้งนี้มาตรฐานวิชาชีพครูจะเป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานของครู เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาครู การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาเด็ก และพัฒนาสังคมประเทศชาติให้มีความเจริญ ก้าวหน้าและมีความสุข มาตรฐานวิชาชีพครู จึงทำให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และสังคมเชื่อมั่นต่อการ ประกอบวิชาชีพครู ว่าผู้เรียนจะได้รับการบริการด้านการเรียนการสอนอย่างมีมาตรฐานและมี คุณภาพ คุรุสภาได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ค้ำยัน คือ

1. มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ
2. มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน
3. มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน

มาตรฐานด้านที่ 1 ของมาตรฐานวิชาชีพครู ได้แก่ มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์ วิชาชีพ เป็นคุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถและทักษะเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ ของผู้ประกอบวิชาชีพครู ซึ่งจะต้องได้รับการศึกษาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากสถาบัน ผลิตครูมาก่อน และถือว่าเป็นคุณลักษณะเบื้องต้นที่จะได้รับสิทธิในการประกอบวิชาชีพครู เกณฑ์มาตรฐานด้านความรู้ ของผู้ที่ประกอบวิชาชีพครู จะต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับ ปริญญาตรีทางการศึกษา โดยคุณวุฒิปริญญา ทางศึกษานี้ จะต้องเป็นปริญญาที่องค์กร

วิชาชีพครู ให้การรับรอง การได้รับคุณวุฒิ เป็นหลักประกันว่าเป็นผู้มีความรู้และความสามารถ ที่ได้จากการศึกษาในสถาบันผลิตครูนี้ อย่างน้อยจะต้องประกอบ ด้วยความรู้สำคัญ 3 ด้านคือ

1. ความรู้พื้นฐานที่จะทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพครู เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และ เข้าใจวัฒนธรรมประเพณีไทย ตลอดจนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก
2. ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู เป็นความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ใช้ในการ ประกอบวิชาชีพครู หรือที่เรียกว่าวิชาครูหรือวิชาการศึกษา ซึ่งได้แก่ วิชาการจัดกระบวนการเรียนรู้อ การจัดการเรียนการสอน การจัดหลักสูตรการผลิตและใช้สื่อทางการศึกษา เป็นต้น
3. ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา เป็นความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของวิชาที่ต้องการให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้เช่น ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา เป็นต้น

มาตรฐานด้านที่ 2 ของมาตรฐานวิชาชีพครู ได้แก่ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบ วิชาชีพครู ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากคุณภาพภายในตัวครู มีลักษณะเฉพาะสำหรับ ผู้ที่ทำหน้าที่ ครูเท่านั้น เป็นทักษะทางวิชาชีพครูที่แสดงถึงคุณภาพ และมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบ วิชาชีพครู การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู คุรุสภาได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ครูต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญในการจัดการเรียน

การสอน ครูสามารถเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนและสภาพแวดล้อม เมื่อสอนไปแล้วครูต้องตรวจสอบแก้ไขปรับปรุง และชื่นชมต่อความสำเร็จของผู้เรียน หลักเกณฑ์สำคัญของเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู การจัดทำเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูมีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาคุณภาพ การศึกษา และพัฒนาสังคมในอนาคต เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูจึงเป็นการกำหนดลักษณะ การแสดงพฤติกรรมของครูที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จของนักเรียน โดยหลักการสำคัญ คือ

1. อาชีพครู เป็นอาชีพชั้นสูง ในวิถีชีวิตครูต้องพัฒนาตน พัฒนางานและวิชาชีพครู อยู่เสมอ มีการประเมินและปรับปรุงการปฏิบัติงาน รวมทั้งพัฒนาผลการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นและมีคุณภาพสูงขึ้นอยู่เสมอ ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู อย่างเคร่งครัด ให้เป็นที่ยอมรับของนักเรียน เพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่น รวมทั้งต้องเน้น การปฏิบัติงาน ปฏิบัติตนที่มุ่งประโยชน์ของสังคมส่วนรวม เป็นสำคัญ

2. การเรียนรู้ที่พึงปรารถนาของผู้เรียน โดยผู้เรียนสร้างความรู้ ค้นหา ค้นพบคำตอบ ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริงอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนไปสู่ขั้นตอนที่ ยาก และซับซ้อนมากขึ้น ครูมีบทบาทเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมให้ผู้เรียน ทำเอง ประเมินผลการปฏิบัติของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับเท่าที่จำเป็นเสริมแรงให้กำลังใจ จัดสถานการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่มีความท้าทายต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น

3. เส้นทางการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นลักษณะคุณภาพหรือความสามารถของครูที่จัด เรียงลำดับต่อเนื่องกัน แสดงให้เห็นการพัฒนาการทางวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่ครูเชื่อว่า ผู้เรียนทุกคนเรียนรู้ได้กำหนดจุดพัฒนาผู้เรียนได้ เลือกวิธีพัฒนาได้อย่างเหมาะสมลงมือปฏิบัติให้ เกิดผลจริง ตรวจสอบ ปรับปรุง การปฏิบัติอยู่เสมอ และภาคภูมิใจในผลการพัฒนาที่บรรลุเป้าหมาย เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูในปี พ.ศ. 2533 ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูขึ้นครั้งแรกประกอบด้วย เกณฑ์ 4 ด้าน ได้แก่ รอบรู้ สอนดี มีคุณธรรมจรรยาบรรณและมุ่งมั่นพัฒนา ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 ได้พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูเป็น 11 มาตรฐาน ดังนี้

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติงานได้ เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสการพัฒนาผู้เรียนได้ทุกสถานการณ์

มาตรฐานด้านที่ 3 ของมาตรฐานวิชาชีพครู ได้แก่ มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน โดยยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพครู ดังต่อไปนี้

จรรยาบรรณครู 2537 ในเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พ.ศ. 2537 มีดังนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
10. ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน

11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

จรรยาบรรณครู 2539 ในแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 มีดังนี้

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้แก่ศิษย์ อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและไม่ใช้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูข่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูข่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

9. ครูพึงประพศติ ปฏิบัติคน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

สรุปองค์ประกอบมาตรฐานของวิชาชีพครู สามารถแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้พื้นฐานในวิชาชีพครู 2) ด้านความรู้ในวิชาชีพครู 3) ด้านความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา 4) ด้านปฏิบัติงาน และ 5) ด้านปฏิบัติตน จึงทำให้ผู้วิจัยศึกษาวิชาชีพครูตามแนวทางของคุรุสภา

บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ

"บุคลิกภาพ" เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลมีลักษณะแตกต่างจากบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกมามีบุคลิกภาพดี จึงหมายถึงผู้ที่มีลักษณะหลายลักษณะเป็นไปในทางที่ดี เช่น การพูดจาสุภาพ อ่อนน้อม การแต่งกายเรียบร้อยอารมณ์ร่าเริง สดชื่น ฯลฯ และทำให้เขามีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดี ในทางตรงกันข้ามผู้ที่มีบุคลิกภาพไม่ดีก็หมายถึงผู้ที่มีลักษณะหลายลักษณะเป็นไปในทางที่ไม่ดี เช่น การพูดจาหยาบคาย นิสัยดูดัน ก้าวร้าว การแต่งกายสกปรก ไม่สุภาพ อารมณ์เศร้าหมอง หน้าตาหมองคล้ำ ฯลฯ ทำให้ไม่มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดี หรือเราอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นผู้ที่มีปัญหาในการปรับตัวหรือบุคลิกภาพไม่ดีและเป็นที่ยอมรับว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพดีจะสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดีและดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข แต่บางครั้งที่มีมนุษย์มีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับสังคมจนทำให้เขาเกิดความคับข้องใจความขัดแย้ง ตามมาด้วยความวิตกกังวล และภาวะความเครียด สิ่งเหล่านี้ถ้าเกิดขึ้นบ่อย ๆ และเป็นระยะเวลาานจะทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพจิตได้

ความหมายของบุคลิกภาพ

มีผู้ให้นิยามของบุคลิกภาพ (Personality) ไว้ต่าง ๆ กัน นิยามที่ให้ไว้ต่อไปนี้เป็นการแปลจับใจความจากนักจิตวิทยาที่เขียนหนังสือทางจิตวิทยาและเกี่ยวกับบุคลิกภาพ เคยรวบรวมไว้ร้อยกว่านิยาม เอาตัวอย่างการนิยามมาให้ศึกษาเพียงบางคนที่เท่านั้น เช่น

แอลพอร์ต ให้ความหมายของ บุคลิกภาพว่า เป็นการผสมผสานของคุณลักษณะหลาย ๆ อย่าง ซึ่งพิจารณาได้จากบทบาทและสถานภาพทางสังคมของบุคคลในสังคมนั้น (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2542 : 214 อ้างอิงจาก Allport, G.W. 1937)

แคทเทลล์ ให้ความหมายของ บุคลิกภาพว่าเป็นลักษณะที่เกี่ยวพันด้วยพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคล ทั้งที่เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกและพฤติกรรมที่ซ่อนเร้นภายใน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2542 : 214 อ้างอิงจาก Cattell, R.B. 1950)

กอร์ดอน ให้ความหมายของ บุคลิกภาพ ว่า ผลรวมทั้งหมดของพฤติกรรมของแต่ละบุคคล (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2542 : 214 อ้างอิงจาก Gordon, J.E. 1963)

การ์สัน ให้ความหมายของ บุคลิกภาพว่า เป็นลักษณะทั้งหมดของบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ความถนัด สามารถตั้งสมจากการเรียนรู้มาแล้ว และเป็นผลจากการสังเคราะห์องค์ประกอบของพฤติกรรม ความคิด ค่านิยม และ ความคาดหวังของบุคคล (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2542 : 214 อ้างอิงจาก Garrison, K.C. 1964)

คาร์เมล ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า เป็นผลรวมคุณลักษณะและพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งทุกอย่างจากด้านสติปัญญาจนถึงความสัมพันธ์ทางสังคม (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2542 : 214 อ้างอิงจาก Karmel, L.J. 1970)

เบอร์นาร์ด ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าบุคลิกภาพ คือทุก ๆ สิ่งที่มีบุคลิกนั้นเป็นอยู่ บุคลิกนั้นมีและบุคลิกนั้นกระทำ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2542 : 214 อ้างอิงจาก Bernard, H.W. 1974)

สรุปว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะโดยรวมของพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในของแต่ละบุคคลซึ่งรวมถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจและความรู้สึก นึกคิดที่เป็นของบุคลิกนั้น อันส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมและลักษณะนิสัยเฉพาะที่เหมาะสมของแต่ละคนแตกต่างกันไป

การวัดบุคลิกภาพ

การวัดบุคลิกภาพเป็นเรื่องซับซ้อนและวัดได้ยาก เมื่อเทียบกับการวัดในสิ่งอื่น ๆ แต่นักจิตวิทยาและ นักวัดผลการศึกษาก็ได้พยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อวัดบุคลิกภาพให้ได้ผลที่เป็นมาตรฐาน และเชื่อถือได้ ซึ่งวิธีการวัดบุคลิกภาพนั้น ม.ล. ดุษฎี ชุมสาย ได้สรุปไว้ว่ามีอยู่ 5 วิธีด้วยกัน คือ

1. วิธีการสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนง ตั้งแต่ประสบการณ์อันซับซ้อน เช่น พฤติกรรมของคน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะสังเกตพิจารณาให้ได้เรื่องราวละเอียดถี่ถ้วนยาก
2. วิธีการทดสอบ คือ การทดสอบด้วยข้อความต่าง ๆ หลาย ๆ ข้อ ที่ผู้ทดสอบตั้งขึ้นโดยถือเอาปกติวิสัยของคนทั่วไปเป็นมาตรฐาน ซึ่งบางข้อเป็นคำถามเกี่ยวกับความกลัว ความวิตกกังวล ความนิยมในลัทธิการเมือง หรือ เศรษฐกิจ ความสนใจในสิ่งต่าง ๆ หรือ ปฏิบัติกิจที่คนทำอยู่เสมอ ๆ เมื่อตกอยู่ในสภาพนั้น ๆ ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือร่วมใจกับผู้ทดสอบในการตอบคำถามต่าง ๆ เพื่อให้การสอบได้ผลตามวัตถุประสงค์
3. การประมาณค่า โดยการเลือกลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นเครื่องเช็ดดูให้บุคลิกภาพเด่น

สะดวก เช่น ความสงบเสงี่ยม แล้วให้หลาย ๆ คนช่วยกันประมาณค่าว่า บุคลิกภาพของผู้ถูกประมาณค่าอันนั้นตกอยู่ในชั้นไหน

4. การวิเคราะห์ตัวเอง คือ การประมาณค่าตัวเอง แบบวิเคราะห์ตัวเอง จะเป็นคำถามแบบปรนัย และมีประโยชน์ในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมแก่บุคลิกภาพของตน

5. การสัมภาษณ์ มีหลักการคล้ายกับการวิเคราะห์ตัวเอง ต่างกันที่ว่า ผู้สัมภาษณ์ตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ติดตาม เพื่อวิเคราะห์ตัวของผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ค้นบันทึก และประมาณค่าบุคลิกภาพของเขา ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่รู้ว่าถูกทดสอบบุคลิกภาพของตัวเองจากที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า การวัดบุคลิกภาพนั้นทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม แต่ปัจจุบันวิธีที่นิยมทำกันและได้ผลดีมากกว่าวิธีอื่น ๆ คือ ใช้แบบทดสอบ หรือ วิธีการทดสอบ (วินัย ธรรมศิลป์ และ สมเกียรติ ปิณฑุพร. 2547 : 145)

ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพของฮอลแลนด์

ในทฤษฎีของฮอลแลนด์ เขาได้สรุปแนวคิดพื้นฐาน ไว้ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ในสังคมทั่วไปสามารถแบ่งบุคคลออกตามลักษณะของบุคลิกภาพได้ 6 ประเภท คือ พวกที่ชอบเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Realistic Type) พวกที่มีสติปัญญาดี (Intellectual Type) พวกชอบเข้าสังคม (Social Type) พวกที่ชอบระเบียบแบบแผน (Conventional Type) พวกที่มีความทะเยอทะยาน (Enterprising Type) และพวกชอบศิลปะ (Artistic Type)

2. บรรดาอาชีพต่าง ๆ นั้น สามารถแบ่งตามลักษณะและสภาพแวดล้อมได้ 6 ชนิด ซึ่งสอดคล้องกับบุคลิกภาพของคนทั้ง 6 ประเภท ฮอลแลนด์เชื่อว่า สิ่งแวดล้อมแต่ละแบบจะประกอบไปด้วยบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่เข้าได้กับสิ่งแวดล้อมชนิดนั้น ๆ หรือ อาจกล่าวได้ว่าคนอยู่ในสิ่งแวดล้อมใดก็จะเหมือนกับกลุ่มคนในสิ่งแวดล้อมนั้น บุคคลที่มีบุคลิกภาพคล้ายคลึงกันเมื่อมารวมกลุ่มกันในการทำงานก็จะสร้างสภาพแวดล้อมของงานที่สะท้อนถึงอุปนิสัยความชอบ ความสนใจของกลุ่มด้วยกัน ดังนั้น ฮอลแลนด์ จึงเห็นว่าเราสามารถแบ่งลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็นแบบต่าง ๆ กัน

3. ธรรมชาติของมนุษย์มักจะใฝ่หาสิ่งแวดล้อมที่จะช่วยให้เขาได้มีโอกาสในการแสดงออกซึ่งอุปนิสัย ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม

4. พฤติกรรมของบุคคลสามารถอธิบายได้จากปฏิกริยาระหว่างแบบฉบับแห่งพฤติกรรมของเขากับสภาพแวดล้อมของเขา เช่น ถ้าเรารู้ว่าสภาพแวดล้อมของบุคคลหนึ่งเป็นเช่นใดและรู้ด้วยว่าเขามีบุคลิกภาพแบบหนึ่งใน 6 แบบ ของฮอลแลนด์แล้ว เราอาจใช้ความรู้เหล่านี้ทำนายเขาถึงการเลือกอาชีพและการเปลี่ยนอาชีพ ดังนั้นแบบของบุคลิกภาพของบุคคลและสิ่งแวดล้อมสามารถทำให้ทราบเกี่ยวกับลักษณะของสิ่งที่เหมาะสมกับเขา หรือ ธรรมชาติของสิ่ง

คล้อยตามระบบ	เป็นธรรมชาติ	หนักแน่น
ขวานผ่าซาก	ประหยัด	จริงใจ
เป็นชายเต็มตัว	ไม่ตุงสิง	ขาดการหยิ่งรู้
มีมานะอดทน	ซื่อสัตย์	ไม่ทอดลอย
ลักษณะถ่อมตน	ไม่เพื่อฝัน	อารมณ์มั่นคง

บุคคลลักษณะดังกล่าวนี้เหมาะที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ คือ ช่างก่อสร้าง ช่างซ่อมบำรุง ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์ และ อาชีพเกษตรกร เป็นต้น

2. บุคลิกภาพ โดยทั่วไป ของแบบที่มีสติปัญญาดี อาจสรุปได้ดังนี้

ชอบวิเคราะห์	ระมัดระวัง	ค่อนข้างเก็บตัว
ช่างวิจารณ์	ยินยอม	ไม่ทักท้วงผลิผลตาม
ไม่เป็นที่ชื่นชมนัก	สงสัยใฝ่รู้	มองโลกแง่ร้าย
ขี้อระเบียบกฎเกณฑ์	ไม่ชอบฟังพา	ละเอียดรอบคอบ
มีความแน่นอน	ลักษณะถ่อมตัว	มีหลักการเหตุผล
ชอบอ่านหนังสือ	ไม่เชื่ออะไรง่าย	มีลักษณะสงวนท่าที
อนุรักษ์นิยม		

บุคคลลักษณะดังกล่าวนี้เหมาะที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ คือ แพทย์ นักเคมี นักฟิสิกส์ นักคณิตศาสตร์ เป็นต้น

3. บุคลิกภาพ โดยทั่วไป ของแบบที่ชอบศิลปะ อาจสรุปได้ดังนี้

ค่อนข้างซับซ้อน	ไม่คล้อยตาม	ถึคนึกในสิ่งที่เป็นไปได้ยาก
ขาดระเบียบ	ทำตามใจนึก	มีความคิดริเริ่ม
อารมณ์อ่อนไหวง่าย	ไม่ชอบฟังพา	รักความเป็นอิสระ
สร้างวิมาน คิดฝัน	หยิ่งรู้ภายใน	ชอบคิดค้น
มีลักษณะหือหาว	ชอบแสดงออก	มักมีตางสังหรณ์

บุคคลลักษณะดังกล่าวนี้ เหมาะที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ คือ อาชีพจิตรกร ปรุฎีมากร ช่างออกแบบ นักประพันธ์ นักดนตรี เป็นต้น

4. บุคลิกภาพ โดยทั่วไป ของแบบชอบเข้าสังคม อาจสรุปได้ดังนี้

ให้ความร่วมมือ	รู้จักกาลเทศะ	เข้าใจในพฤติกรรม
เป็นกันเอง	ใจดี	มีความเข้าใจคน
ใจกว้าง	โน้มน้าวใจได้	น่าเชื่อถือ
ช่วยเหลือผู้อื่น	ชอบสังสรรค์	มีความรับผิดชอบ

มีอุดมคติ ชอบสังคม ไม่ชอบให้ใครสั่ง

ไม่ชอบอยู่ใต้บังคับใคร

บุคคลลักษณะดังกล่าวนี้เหมาะที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ คือ ครู อาจารย์ ผู้บริหาร

การศึกษา นักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และ นักแนะแนว เป็นต้น

5. บุคลิกภาพโดยทั่วไป ของแบบที่มีความทะเยอทะยาน อาจสรุปได้ดังนี้

กล้าซักถาม	กล้าเสี่ยง	ชอบเสี่ยง บังคับผู้อื่น
คล่องแคล่วว่องไว	มองโลกแง่ดี	ชอบสนุก สะดวกสบาย
ทะเยอทะยาน	ชอบแสดงออก	เชื่อมั่นในตนเอง
ไม่ยอมแพ้	ทำตามใจนึก	ชอบสังสรรค์
พึ่งพาตนเอง	ช่างพูด	รักความก้าวหน้า
ชอบเป็นจุดเด่น	ชอบให้ผู้อื่นเชื่อฟังตน	

บุคคลลักษณะดังกล่าวนี้ เหมาะที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ คือ อาชีพที่เกี่ยวกับการบริหาร การค้าและ นักการเมือง อาชีพผู้จัดการฝ่ายขาย ผู้จัดการฝ่ายบุคคลนักธุรกิจ

6. บุคลิกภาพโดยทั่วไป ของแบบที่ชอบระเบียบแบบแผน อาจสรุปได้ดังนี้

กลัวความ	ไม่รู้จักความ	รับฟังและทำตาม
ใส่ใจรับผิดชอบ	ไม่เพื่อฝัน	มีระเบียบ
อนุรักษ์นิยม	อดทน	ชอบกฎเกณฑ์เกณฑ์ที่เคยปฏิบัติ
เชื่อฟัง	เก็บกด	รับคำสั่ง
ขาดความริเริ่ม	บังคับตนเอง	ขาดการป้องกัน

บุคคลลักษณะดังกล่าวนี้เหมาะที่จะประกอบอาชีพต่าง ๆ คือ อาชีพเสมียน เลขานุการ บรรณารักษ์ และ นักสถิติ เป็นต้น (ศิริพร สุขรุ่งเรือง, 2533. หน้า 23-27)

บุคลิกภาพกับการเลือกเรียน

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะโดยรวมของพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งรวมถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และความรู้ต่อนักคิดที่เป็นของบุคคลนั้น อันส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมและลักษณะนิสัยเฉพาะของแต่ละคนซึ่งแตกต่างกันไป บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพเป็นอย่างมาก ดังทฤษฎีของ John L. Holland เชื่อว่าบุคลิกภาพของคนจะสะท้อนผ่านการเลือกอาชีพของคน โดยเหตุผลในการเลือกอาชีพนั้นเกิดจาก การผสมผสานความคิดต่อตัวเอง และความเข้าใจต่ออาชีพที่เลือก นั่นคือ คนที่เลือกอาชีพได้สอดคล้องกับบุคลิกของตนมากที่สุด จะมีความพึงพอใจในอาชีพ และ ส่งผลให้ประสบความสำเร็จ ในอาชีพนั้น ๆ ได้ ดังนั้นก่อนที่นักเรียนจะตัดสินใจเลือกเรียนอะไร เพื่อการมีอาชีพในอนาคต ควรได้พิจารณาตนเอง

เกี่ยวกับลักษณะนิสัย ความสนใจ พิจารณาข้อมูลการศึกษา/อาชีพ ตลาดแรงงาน และอื่นๆ เพื่อจะเรียนได้อย่างมีความสุข และสามารถประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน จำแนกตามบุคลิกภาพของ Holland 6 กลุ่ม ไว้เป็นแนวทางในการเลือกการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบจริงจัง (Realistic)

บุคลิกภาพ : เป็นคนชอบกิจกรรมที่เกี่ยวกับการควบคุม การปฏิบัติกรับเครื่องยนต์ กลไก เครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ชอบแก้ไขซ่อมแซมวัสดุต่าง ๆ ทั้ง ไม้และโลหะ ชอบทางช่าง ชอบกิจกรรมกลางแจ้ง ชอบงานประเภทใช้กำลังกาย ชอบการเคลื่อนไหว และใช้ทักษะ เป็นลักษณะงานของผู้ชาย ชอบงานประเภทมองเห็นปัญหาที่จะแก้ไขได้ชัดเจนหลีกเลี่ยงกิจกรรมแบบต้องใช้เวลาอธิบาย สนใจคณิตศาสตร์ ไม่ชอบงานภาษาหรือการศึกษาหรืองานที่เกี่ยวข้องกับคน เป็นคนขี้อาย ต่อมนคน เกรงใจคน คล้อยตามระเบียบกฎเกณฑ์ ขวานผ่าซาก ไม่มีพิธีรีตรอง เก็บตัว ไม่ค่อยสูงส่งกับใคร ไม่คิดมาก ไม่เพื่อฝันหนักแน่น อดทน บึกบึน เอากรเองงาน จริงจัง พากเพียร เสมอต้นเสมอปลาย บุคคลพวกนี้อาจจะขาดทักษะทางสังคม

อาชีพ : วิศวกร เจ้าหน้าที่เกษตรกรรม ช่างเทคนิค ช่างฝีมือ ช่างซ่อม ช่างพืด ช่างสำรวจ ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างตัดเสื้อ ช่างก่อสร้าง ช่างประปา ช่างเครื่อง นักประมง นักเดินป่า พนักงานป่าไม้ นักกีฬา นักเดินเรือ นักประดาน้ำ นักประดิษฐ์วัสดุ ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์ ครูสอนการเกษตร เจ้าหน้าที่เอ็กซ์เรย์ เป็นต้น

ความสามารถ : อ่านพิมพ์เขียว แกัดตกแต่งเฟอร์นิเจอร์ ทำงานเกี่ยวกับเครื่องมือชนิดต่าง ๆ มีความรู้ทางคณิตศาสตร์ และทางเครื่องมือตลอดจนวิธีใช้

ขณะที่เปิดสอน : คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเกษตรศาสตร์ คณะประมง คณะวนศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบใช้หาปัญญาและความคิดแบบนักวิชาการ

(Investigative)

บุคลิกภาพ : เป็นคนที่ชอบการวิเคราะห์ การประเมิน เป็นคนอยากรู้อยากเห็น ช่างสังเกต ช่างสงสัย ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ มีเหตุผล ละเอียดรอบคอบ ค่อนข้างอนุรักษ์นิยม ชอบเก็บตัว ไม่ชอบสังคมมากนัก ชอบงานอิสระ ไม่ชอบเอาอย่างใคร พึ่งพาตนเองได้ มีความมั่นใจในตนเอง ชอบคิด ชอบค้น ชอบแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ชอบวิจัยในโครงการทางวิทยาศาสตร์ ชอบทำงานที่ซับซ้อนหรืองานทดลองแบบประเภท ทำทายความสามารถ ไม่ชอบงานการค้าหรืองานโฆษณาชวนเชื่อ ยึดระเบียบกฎเกณฑ์ สนใจการจัดและวางแผนระบบงาน บุคคลประเภทนี้อาจขาดทักษะในการ เป็นผู้นำ เป็นคนมุ่งงานเป็นใหญ่ สนใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม

อาชีพ : นักเศรษฐศาสตร์ แพทย์ สัตวแพทย์ ทันตแพทย์ เกษตรกร นักเทคนิคการแพทย์

นักพยาธิวิทยา นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ นักชีววิทยา นักจุลชีววิทยา นักเคมี นักฟิสิกส์ นักวางแผน นักวิจัย นักวิชาการ ครูสอนคณิตศาสตร์ ครูสอนวิทยาศาสตร์ นักโบราณคดี นักมานุษยวิทยา นักภูมิศาสตร์ นักสืบสวน เป็นต้น

ความสามารถ : มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และมีความสามารถที่จะฝึกฝนอบรมทางช่างบางสาขาได้ มีความสามารถทำงานได้โดยใช้กล้องจุลทรรศน์ ทำงานเกี่ยวกับผลของกระแสคลื่นทางวิทยุ ทางด้านความถี่ต่าง ๆ ได้ มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ และแพทยศาสตร์ การทำงานของร่างกาย สามารถแปลส่วนผสมทางเคมี และรู้จักวิธีการใช้เครื่องมือทางเทคนิค

คณะที่เปิดสอน : คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะโบราณคดี คณะศึกษาศาสตร์ (สายวิทย์) คณะมนุษยศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบศิลปิน (Artistic)

บุคลิกภาพ : เป็นคนที่ชอบแสดงออก รักความเป็นอิสระ ไม่ชอบอยู่ใต้งับกับบัญชาใคร ไม่ชอบฟังผู้อื่น ไม่คล้อยตามบุคคลอื่น เป็นคนชอบริเริ่มไม่เอาอย่างใคร ไม่ชอบสัมพันธ์แบบส่วนตัวโดยตรงกับใคร ไม่ชอบความจำเจหรืองานที่มีกฎระเบียบแน่นอน ช่างฝัน อ่อนไหวง่าย ชอบแสดงออก เข้าอารมณ์ มีอุดมคติ ชอบคิดค้นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และแสดงออกทางศิลปกรรม มีความสามารถทางดนตรี อ่านหนังสือแบบแสดงความรู้สึกออกได้ ชอบฟังเพลง ชอบดูละคร เขียนหนังสือและแต่งกลอนได้ดี บุคคลประเภทนี้อาจขาดทักษะทางสำนักงาน

อาชีพ : ผู้กำกับการแสดง ครูสอนภาษา ผู้สื่อข่าว ครูสอนละคร ครูสอนนาฏศิลป์ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ นักปรัชญา ครูสอนวรรณคดี ครูสอนดนตรี เต้นรำ นักดนตรี นักโฆษณา นักแสดงต่าง ๆ นักประชาสัมพันธ์ นางแบบ-นายแบบ นักจัดรายการวิทยุ-โทรทัศน์ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย นักวิจารณ์ ผู้ออกแบบเครื่องเรือน มัณฑนากร สถาปนิก จิตรกร นักแต่งเพลง นักแต่งบทละคร นักเขียนบทภาพยนตร์ ปฏิมากร ช่างภาพ ช่างพิมพ์ นักออกแบบ นักประชาสัมพันธ์ นักร้อง นักเต้นรำ นักเขียนการ์ตูน นักพากย์ วาทยากร เป็นต้น

ความสามารถ : เล่นดนตรีได้ ร้องเพลงประสานเสียงได้ แสดงบทบาทต่างๆได้ อ่านแบบ แสดงความรู้สึกได้ นิยมการไปฟังและดูละคร เขียนรูปได้อย่างใกล้เคียงความจริง เขียนหนังสือและแต่งกลอนดี

คณะที่เปิดสอน : คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะมัณฑนศิลป์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ เป็นต้น

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบบริการสังคมและชอบสมาคม (Social)

บุคลิกภาพ : เป็นคนที่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยคนที่มีปัญหา

ทางจิตใจ แต่ไม่ชอบให้ใครสั่ง ไม่ชอบอยู่ใต้บังคับบัญชาใคร ชอบให้ความรู้ ชอบสนทนาและ
สังสรรค์กับผู้อื่น มีความเข้าใจคนอื่น ได้ดี กล้าแสดงออก ร่าเริง มีความเมตตากรุณา ชอบมีอำนาจ
เหนือคนอื่น มีอุดมคติ รับผิดชอบ อนุรักษ์นิยม ชอบดูกีฬา ชอบร่วมกิจกรรมบันเทิง ชอบเป็น
สมาชิกองค์การหรือศูนย์ ชอบดูแลเด็ก ๆ ที่มีกิจกรรมสนุกสนาน ชอบช่วยและรักษาพยาบาลผู้อื่น
มีความสามารถในการพูด มีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น ชอบพัฒนาให้ความรู้หรือฝึกอบรมผู้อื่น
ชอบงานด้านภาษามากกว่างานที่ต้องการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์ บุคคลแบบนี้
จะขาดทักษะทางเครื่องจักรกล ขาดความสามารถในการวิเคราะห์อย่างมีกฎเกณฑ์ระเบียบวิธี

อาชีพ : ครู อาจารย์ นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักสังคม
วิทยา นักจิตวิทยา นักแนะแนว ผู้ดูแลหอพัก ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดการบรรณารักษ์ นักโภชนาการ
ล่าม นักகுเทศน์ นักเทศน์ พนักงานต้อนรับ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่งานบุคคล นักฝึก
อบรม นักพัฒนากร พุทธ เป็นต้น

ความสามารถ : มีความสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ได้อย่างดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคล
ที่มีอายุสูงกว่าได้ดี สามารถวางกิจกรรมหรือ โครงการให้กับ โรงเรียน หรือวัด มองคน ได้อย่างถูกต้อง
ชอบช่วยผู้อื่น และทำงานให้ชุมชน โดยสมัครใจ ชอบทำงานกับคนหมู่มาก

คณะที่เปิดสอน : คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมสงเคราะห์ คณะรัฐศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวารสาร
ศาสตร์และสื่อสารมวลชน คณะนิติศาสตร์

กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบกล้าคิดกล้าทำ (Enterprising)

บุคลิกภาพ : เป็นคนที่ชอบกิจกรรมที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ใช้ทักษะทางการพูดจา
มองเห็นตนเองเป็นผู้นำเต็มตัวเชื่อมั่นตนเอง ชอบชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามทำตาม หรือ ชอบ
ดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ ชอบลดเสียงปัญหาทางการเมือง ชอบอภิปราย พูดจาตรงไป
ตรงมา กล้าแสดงออก กล้าโต้แย้ง กล้าคิดกล้าทำ กล้าเสี่ยง ชอบการแข่งขัน ทะเยอทะยาน ริเริ่ม
ว่องไวคล่องแคล่ว และดำเนินธุรกิจส่วนตัว ชอบกิจกรรมชนิดเป็นกลุ่มและองค์การ ชอบควบคุมผู้อื่น
ชอบพบปะบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำกลุ่มในการทำกิจกรรม ชอบ การทำปาฐกถา ร่วมขบวนในการ
รณรงค์หรือหาเสียง ชอบการบรรยายเรื่องราวต่างๆ ไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องเขียนด้วยสำนวนภาษา
แบบสละสลวย หรือเป็นคำประพันธ์ หรือเขียนภาพ หรือปั้นแกะสลัก หรือกิจกรรมที่มีระบบระเบียบ
มาก เป็นพวก มุ่งงานและมุ่งความสัมพันธ์

อาชีพ : นักธุรกิจ นักการตลาด นายธนาคาร นักบริหาร ผู้ขายประกันชีวิต นายหน้า
ซื้อขาย ผู้จัดการ นักการเมือง ทนายความ อัยการ ผู้พิพากษา ที่ปรึกษาทางธุรกิจ โฆษก แอร์โฮเตส
 เป็นต้น

ความสามารถ : มักเคยถูกเลือกให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ สมัยอยู่ในโรงเรียนหรือ

มหาวิทยาลัย สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นมาก ๆ สามารถชักจูงให้คนอื่นมาทำสิ่งที่ตนต้องการ ได้ ขายสิ นค้า เก่ง ชอบจัดการรวบรวมก่อตั้งเป็นสมาคมและองค์ การเป็นผู้นำ การอภิปรายที่ดี เป็นตัวแทนเจรจาตกลงให้กับกลุ่มหรือองค์การ

คณะที่เปิดสอน: คณะบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์

กลุ่มที่ 6 มีบุคลิกภาพแบบยืดหยุ่นและมีระเบียบแบบแผน (Conversational)

บุคลิกภาพ : เป็นบุคคลที่ชอบทำงานเกี่ยวกับตัวเลข และการนับจำนวน ชอบบทบาทที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา พอใจที่จะคล้อยตามหรือเชื่อฟังบุคคลอื่น ไม่ชอบเป็นผู้นำ เลี่ยงการโต้แย้ง ไม่ชอบงานที่ใช้ทักษะทางกาย ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง เข้าระเบียบ ไม่ยืดหยุ่น อนุรักษ์นิยมมาก ขาดความคิดริเริ่มและจินตนาการ ชอบเลียนแบบ จริงจังกับงาน อดทน รับผิดชอบสูง ละเอียดถี่ถ้วน พากเพียร เก็บกดและควบคุมอารมณ์ตนเอง ได้ดี ชอบทำงานสำนักงาน/งานเสมียน/งานตัวเลข/งานเอกสารและสารบรรณ เช่นการเก็บบันทึกข้อมูล การจัดคัดลอกข้อมูล การจัดหมวดหมู่งาน ไม่ชอบงานด้านศิลปะ /ดนตรี/วรรณกรรม และงานวิทยาศาสตร์

อาชีพ : สมุหบัญชี นักบัญชี เลขานุการ เจ้าหน้าที่การเงินการธนาคาร เจ้าหน้าที่งานพัสดุเจ้าหน้าที่งานสารบรรณ ผู้ตรวจสอบบัญชี ผู้ช่วยบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่สรรพากร เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ ผู้คุมสต็อกสินค้า ผู้ควบคุมเครื่องยนต์ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด นักสถิติ เจ้าหน้าที่ธุรการ พนักงานจดบันทึก เจ้าหน้าที่งบประมาณ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์การเงิน แกชเชียร์ พนักงานไปรษณีย์ เป็นต้น

ความสามารถ : ควบคุมการทำงานของเครื่องจักรทางธุรกิจ (เช่น คอมพิวเตอร์) จัดระเบียบ งานเข้าหมวดหมู่ ทำงานในเวลาตามที่กำหนด พิมพ์หนังสือได้ ทำบัญชีรับจ่ายได้ เก็บประวัติข้อมูลและการนัดหมายต่าง ๆ ตลอดจนรายงานในการซื้อขาย คู่แข่งกับวัสดุภัณฑ์ทางธุรกิจ

คณะที่เปิดสอน : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะมนุษยศาสตร์ (สาขาที่เกี่ยวกับการเอกสาร)คณะเศรษฐศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ (www.psu.ac.th/pr/sanha/orderface)

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ ได้แก่

1. บุคลิกภาพแบบจริงจัง (Realistic) ควรเลือกเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ประมง วนศาสตร์ พลศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรม สัตวแพทยศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์
2. บุคลิกภาพแบบใช้หาวิจัยปัญหาและความคิดแบบนักวิชาการ (Investigative) ควรเลือกเรียน คณะมนุษยศาสตร์ แพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ เภสัชศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ โบราณคดี ศึกษาศาสตร์ (สายวิทย์)
3. บุคลิกภาพแบบศิลปิน (Artistic) ควรเลือกเรียนคณะ ศิลปกรรมศาสตร์ มนุษยศาสตร์

สถาปัตยกรรมศาสตร์ มัณฑนศิลป์ จิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ นิเทศศาสตร์

4. บุคลิกภาพแบบบริการสังคมและชอบสมาคม (Social) ควรเลือกเรียนคณะ
ศึกษาศาสตร์ สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สังคมสงเคราะห์ รัฐศาสตร์ พยาบาลศาสตร์
มนุษยศาสตร์ วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน นิติศาสตร์

5. บุคลิกภาพแบบกล้าคิดกล้าทำ (Enterprising) ควรเลือกเรียน คณะบริการธุรกิจ
เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์

6. บุคลิกภาพแบบขี้ฉ้อและมีระเบียบแบบแผน (Conversational) ควรเลือกเรียน
คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี มนุษยศาสตร์ (สาขาที่เกี่ยวกับการเอกสาร) เศรษฐศาสตร์
บริหารธุรกิจ

บุคลิกภาพกับการเลือกอาชีพ

บุคลิกภาพนั้นนอกจากจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมให้บุคคลแต่ละคนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว
และบ่งบอกถึงลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละบุคคลแล้ว ยังสามารถมีส่วนช่วยในการเลือกอาชีพ
ให้เหมาะสมกับตัวคุณได้อีกด้วย ดังที่ปรากฏใน "ทฤษฎีการเลือกอาชีพ" ของ John L. Holland
ซึ่งเชื่อว่าบุคลิกภาพของคนจะสะท้อนผ่านการเลือกอาชีพของตน โดยเหตุผลในการเลือกอาชีพนั้น
เกิดจากการผสมผสานความคิดต่อตัวเอง และความเข้าใจต่ออาชีพที่เลือก นั่นคือ คนที่เลือกอาชีพ
ได้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของคนมากที่สุด จะมีความพึงพอใจในอาชีพและส่งผลให้ประสบ
ความสำเร็จในอาชีพนั้นๆ ได้

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะโดยรวมของพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในของแต่ละ
บุคคลซึ่งรวมถึงความสามารถ ความถนัด ความสนใจและความรู้สึกนึกคิดที่เป็นของบุคคลนั้น
อันส่งผลให้บุคคลมีพฤติกรรมและลักษณะนิสัยเฉพาะของแต่ละคนซึ่งแตกต่างกัน ไปทฤษฎีที่
จะแนะนำว่าบุคลิกของคุณ เหมาะสมกับงานลักษณะใด แต่ทว่าสิ่งเหล่านี้ก็ไม่ใช่ตัวตัดสินว่าคุณ
ควรจะทำอาชีพนี้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น เพราะยังต้องมียอดประกอบอื่น ๆ อีกมาก ที่จะต้องนำมา
เป็นตัวช่วยพิจารณาในการตัดสินใจ ทั้งความฝัน ความชอบ ความถนัดส่วนตัวและความรู้
ความสามารถต่างๆ ที่มี แต่อย่างน้อยหากเรารู้จักตัวเอง และความต้องการของตัวเอง ก็จะสามารถ
ทำให้เราเลือกอาชีพได้ตรงกับความต้องการมากยิ่งขึ้น คนเราก็จะมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันไป
มากมายหลากหลาย แล้วแต่สภาวะทางใจ และทางกายของแต่ละบุคคล ทั้งการเลี้ยงดู การศึกษา
และสภาวะทางสังคม รวมถึงปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งทฤษฎีนี้ก็แค่แบ่งประเภทของ
บุคลิกภาพออกเป็นกลุ่ม ๆ 6 กลุ่มด้วยกัน ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของงานที่เหมาะสมกับคนในบุคลิก
ต่างๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบจริงจัง (Realistic)

บุคลิกภาพ : คนในกลุ่มที่ 1 คือ คนประเภทที่ชอบกิจกรรมเกี่ยวกับการควบคุม การปฏิบัติการกับเครื่องยนต์กลไก หรือจำพวกเครื่องมือหรืออุปกรณ์ต่างๆ ชอบแก้ไขซ่อมแซม วัสดุต่าง ๆ ทั้งไม้และโลหะ มีความถนัดทางช่าง ชอบทำกิจกรรมกลางแจ้ง ชอบงานประเภทใช้กำลัง ภายชอบการเคลื่อนไหวและใช้ทักษะ เป็นลักษณะงานของผู้ชาย ชอบงานประเภท มองเห็นปัญหาที่จะแก้ไขได้ชัดเจน เลี่ยงกิจกรรมแบบต้องใช้เวลาจ้อจบบน สนใจคณิตศาสตร์ ไม่ชอบงานภาษาหรือ การศึกษา หรืองานที่เกี่ยวข้องกับคน นอกจากนี้ยังเป็นคนขี้อาย ถ่อมตน เกรงใจคน คล้อยตามระบบ กฎเกณฑ์ บางครั้งอาจเป็นคนขวานผ่าซาก ไม่มีพิธีรีตอง เก็บตัว ไม่ค่อยสูงส่งกับใคร แต่ไม่คิดมาก ไม่เพื่อฝัน หนักแน่น อดทน เอาการเอางาน จริงจัง พากเพียร เสมอต้นเสมอปลาย บุคคลพวกนี้อาจจะ ขาดทักษะทางสังคม

ความสามารถ : สิ่งที่คุณประเภทนี้จะสามารถทำได้ก็คือ อ่านพิมพ์เขียว ตกแต่งเฟอร์นิเจอร์ ชอบทำงานเกี่ยวกับเครื่องมือชนิดต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการใช้งานต่าง ๆ มีความรู้ทางคณิตศาสตร์

อาชีพ: อาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ วิศวกร เจ้าหน้าที่เกษตรกรรม ช่างเทคนิค ช่างฝีมือ ช่างซ่อม ช่างฟิต ช่างสำรวจ ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างตัดเสื้อ ช่างก่อสร้าง ช่างเครื่อง ช่างประปา นักประมง นักเดินป่า พนักงานป่าไม้ นักกีฬา นักเดินเรือ นักประดาน้ำ นักประดิษฐ์วัสดุ ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์ ครูสอนการเกษตร เจ้าหน้าที่เอ็กซ์เรย์ เป็นต้น ถือเป็นอาชีพที่คนในกลุ่มนี้จะสามารถทำได้ดีกว่าบุคคลในกลุ่มอื่น ๆ

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบใช้ปัญญา และความคิดแบบนักวิชาการ (Investigative)

บุคลิกภาพ : บุคคลในกลุ่มที่ 2 จะเป็นบุคคลประเภทที่มีลักษณะดังนี้ เป็นคนที่ชอบ การวิเคราะห์ และการประเมิน เป็นคนอยากรู้อยากเห็น ช่างสังเกต ช่างสงสัย ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ แดมยังมีเหตุผล ละเอียดรอบคอบ เป็นคนค่อนข้างอนุรักษ์นิยม นิยชอบเก็บตัว ไม่ชอบสังคมมาก ชอบงานอิสระ ไม่ชอบเอาอย่างใคร ฟังพาดตนเองได้ มีความมั่นใจในตนเอง ชอบคิดชอบฝัน ชอบแก้ ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ชอบวิจัยในโครงการทางวิทยาศาสตร์ ชอบทำงานที่ซับซ้อน หรืองานทดลอง แบบประเภทท้าทายความสามารถ ไม่ชอบงานการค้า หรือการ โฆษณาชักชวน ยึดระเบียบกฎเกณฑ์ สนใจการจัดการและวางแผนงาน เป็นคนมุ่งมั่น เป็นใหญ่ และสนใจในสิ่งที่เป็นนามธรรม บุคคล ประเภทนี้อาจจะ ขาดทักษะในการเป็นผู้นำ

ความสามารถ : เป็นคนมีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ และมีความสามารถที่จะฝึกฝน อบรมทางช่างบางสาขาได้ มีความสามารถทำงานโดยใช้กล้องจุลทรรศน์ ทำงานเกี่ยวกับผลของ กระแสคลื่นทางวิทยุ ความถี่ต่างๆ ได้ดี มีความสามารถทางคณิตศาสตร์และแพทยศาสตร์ รู้จักการ ทำงานของร่างกาย สามารถแปลส่วนผสมทางเคมี และรู้จักวิธีการใช้เครื่องมือทางเทคนิคได้ดี

อาชีพ : นักเศรษฐศาสตร์ แพทย์ สัตวศาสตร์ ทันตแพทย์ เกษษกร นักเทคนิคการแพทย์ นักพยาธิวิทยา นักวิทยาศาสตร์ นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ นักชีววิทยา นักจุลชีววิทยา นักเคมี นักฟิสิกส์ นักวางแผน นักวิจัย นักวิชาการ ครูสอนคณิตศาสตร์ ครูสอนวิทยาศาสตร์ นักโบราณคดี นักมานุษยวิทยา นักธรณีวิทยา นักสมุทรวิทยา นักดาราศาสตร์ นักอุद्यนิยวิทยา นักภูมิศาสตร์ นักสืบสวน ถือเป็นงานที่เหมาะสมกับบุคลิกที่มีบุคลิกภาพแบบที่ 2 นี้

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบศิลปิน (Artistic)

บุคลิกภาพ : กลุ่มนี้จะเป็นคนประเภทที่ชอบแสดงออก รักความเป็นอิสระ ไม่ชอบอยู่ใต้งบับบัญชาใคร ไม่ชอบพึ่งพาผู้อื่น ไม่คล้อยตามบุคคลอื่น เป็นคนชอบริเริ่ม ไม่ชอบเอาอย่างใคร ไม่ชอบสัมพันธ์เป็นส่วนตัวโดยตรงกับใคร ไม่ชอบความจำเจ หรืองานที่มีกฎระเบียบแน่นอน ช่างฝัน อ่อนไหวง่าย ชอบแสดงออก บางครั้งเจ้าอารมณ์ มีอุดมคติ ชอบคิดค้นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และแสดงออกทาง ศิลปกรรม มีความสามารถทางดนตรี อ่านหนังสือแบบแสดงความรู้สึกได้ดี ชอบฟังเพลง ชอบดูละคร เขียนหนังสือและแต่งกลอนได้ดี บุคลิกประเภทนี้อาจจะขาดทักษะทางสำนักงาน

ความสามารถ : สามารถเล่นดนตรีได้ ร้องเพลงประสานเสียงได้ แสดงบทบาทต่าง ๆ ได้รวมทั้งสามารถอ่านแบบแสดงความรู้สึกได้ นิยมการไปฟังและดูละคร เขียนรูปได้อย่างใกล้เคียงความจริง เขียนหนังสือและแต่งกลอนได้ดี

อาชีพ : ผู้กำกับการแสดง ครูสอนภาษา ผู้สื่อข่าว ครูสอนการละคร ครูสอนนาฏศิลป์ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ นักปรัชญา ครูสอนวรรณคดี ครูสอนดนตรี เค็นร่า นักดนตรี นักโฆษณา นักแสดงต่าง ๆ นักประชาสัมพันธ์ นางแบบ-นายแบบ นักจัดรายการวิทยุ-โทรทัศน์ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย นักวิจารณ์ ผู้ออกแบบเครื่องเรือน มัณฑนากร สถาปนิก จิตรกร นักแต่งเพลง นักแต่งบทละคร นักเขียนบทภาพยนตร์ ปฏิมากร นักประติมากรรม ช่างภาพ ช่างพิมพ์ นักออกแบบ นักประพันธ์ นักร้อง นักเค็นร่า นักเขียนการ์ตูน ครูสอนศิลปะ นักพากย์ วาทยากร อาชีพพวกนี้จะเป็นอาชีพที่คนในกลุ่มนี้ประสบความสำเร็จได้มาก

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบบริการสังคม และชอบสมาคม (Social)

บุคลิกภาพ : คนในกลุ่มนี้มักจะเป็นคนที่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ชอบช่วยเหลือผู้อื่นช่วยคนที่มีความทุกข์ใจ แต่ไม่ชอบให้ใครสั่ง ไม่ชอบอยู่ใต้งบับบัญชาของใคร ชอบให้ความรู้ชอบสนทนาและสังสรรค์กับผู้คน มีความเข้าใจคนอื่นได้ดี กล้าแสดงออก เป็นกันเอง ร่าเริง มีความเมตตา กรุณา ชอบมีอำนาจเหนือคนอื่น มีอุดมคติ รับผิดชอบ อนุรักษ์นิยม ชอบดูกีฬา ชอบร่วมกิจกรรมบันเทิง ชอบเป็นสมาชิกองค์กรหรือศูนย์ ชอบดูแลเด็ก ๆ ที่มีกิจกรรมสนุกสนาน ชอบช่วยเหลือและรักษาพยาบาลผู้อื่น มีความสามารถในการพูด มีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น ชอบพัฒนาให้ความรู้หรือฝึกอบรมผู้อื่น มักจะชอบงานด้านภาษามากกว่างานที่ต้องใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

หรือคณิตศาสตร์ บุคคลแบบนี้จะขาดทักษะทางเครื่องจักรกล ขาดความสามารถในการวิเคราะห์ อย่างมีกฎเกณฑ์ระเบียบวิธี

ความสามารถ : มีความสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ได้อย่างดี สามารถทำงานร่วมกับบุคคล ที่มีอายุสูงกว่าได้ดี สามารถวางกิจกรรมหรือโครงการให้กับโรงเรียน หรือวัด มองคนได้อย่างถูกต้อง ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และทำงานให้ชุมชนโดยสมัครใจ และชอบทำงานกับคนหนุ่มมาก

อาชีพ : ครู-อาจารย์ นักวิชาการ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา นักแนะแนว ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดการ บรรณารักษ์ นักโภชนาการ ล่าม มัคคุเทศก์ นักเทศน์ พนักงานต้อนรับ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่งานบุคคล นักฝึกอบรม นักพัฒนากร ทุตเป็นต้น ซึ่งบุคคลในกลุ่มที่ 4 จะสามารถทำหน้าที่ในอาชีพเหล่านี้ได้ค่อนข้างดี

กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบกล้าคิดกล้าทำ (Enterprising)

บุคลิกภาพ : คนในกลุ่มที่ 5 นี้ มักมีลักษณะเป็นคนที่ชอบกิจกรรมที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ใช้ทักษะในทางพุดจา มองเห็นตนเองเป็นผู้นำเต็มตัว เชื่อมั่นในตนเอง ชอบชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตามหรือชอบดำเนินการให้บรรลุเป้าประสงค์ ชอบถกเถียงปัญหาทางการเมือง ชอบอภิปราย พุดจาตรงไปตรงมา กล้าแสดงออก กล้าโต้แย้ง กล้าคิดกล้าทำ กล้าเสี่ยง ชอบการแข่งขัน ทะเยอทะยาน ว่องไวคล่องแคล่ว มักชอบริเริ่มและดำเนินธุรกิจส่วนตัว ชอบกิจกรรมชนิดเป็นกลุ่มและองค์การ ชอบควบคุมผู้อื่น ชอบพบปะบุคคลสำคัญ เป็นผู้นำกลุ่มในการทำกิจกรรม ชอบการปาฐกถา ร่วมขบวนการในการณรงค์หรือหาเสียง ชอบการบรรยายเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ชอบกิจกรรมที่ต้องเขียนด้วยสำนวนภาษาแบบสละสลวย หรือเป็นคำประพันธ์ หรือเขียนภาพ หรือปั้นแกะสลัก หรือกิจกรรมที่มีระเบียบระเบียบมาก เป็นพวกมุ่งมั่นและมุ่งความสัมพันธ์

ความสามารถ : มักเคยถูกเลือกให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ สมัยอยู่ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย สามารถควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้อื่นได้ มีความกระตือรือร้นมาก ๆ สามารถชักจูงให้คนอื่นมาทำสิ่งที่ตนต้องการได้ ขายสินค้าเก่ง ชอบจัดการ รวบรวมก่อตั้งเป็นสมาคมและองค์การ เป็นผู้นำการอภิปรายที่ดี เป็นตัวแทนเจรจาตกลงให้กับกลุ่มหรือองค์การ ได้ดี

อาชีพ : นักธุรกิจ นักการตลาด นายธนาคาร นักบริหาร ผู้ขายประกันชีวิต นายหน้าซื้อขาย ผู้จัดการ นักการเมือง ทนายความ อัยการ ผู้พิพากษา ที่ปรึกษาทางธุรกิจ โฆษก แอร์โฮเตส อาชีพเหล่านี้ มักเป็นอาชีพที่อยู่ในความสนใจของคนกลุ่มนี้ในระดับต้น ๆ

กลุ่มที่ 6 กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบยึดมั่นและมีระเบียบแบบแผน (Conventional)

บุคลิกภาพ : เป็นบุคคลที่ชอบทำงานเกี่ยวกับตัวเลข และการนับจำนวน ชอบบทบาทที่เป็นผู้ได้บังคับบัญชา พอใจที่จะคล้อยตาม หรือเชื่อฟังบุคคลอื่น ไม่ชอบเป็นผู้นำ เลี่ยงการโต้แย้ง ไม่ชอบงานที่ใช้ทักษะทางร่างกาย ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง เจ้าระเบียบ ไม่ยืดหยุ่น มีความเป็นอนุรักษ์นิยมมาก ขาดความคิดริเริ่มและจินตนาการ ชอบเลียนแบบ แต่เป็นคนจริงจังกับงานมาก

ออกทุนและรับผิดชอบสูง ละเอียดถี่ถ้วน มีความพากเพียร เก็บกคและควบคุมอารมณ์คนได้ดี ชอบทำงานสำนักงาน งานเสมียน งานตัวเลข งานเอกสารและสารบรรณ เช่น การเก็บบันทึกข้อมูล การจคค้ดลอกข้อมูล การจัดหมวดหมู่งาน ไม่ชอบงานด้านศิลปะ คนตรี วรรณกรรมและงานด้านวิทยาศาสตร์

ความสามารถ : ควบคุมการทำงานของเครื่องจักรธุรกิจ (เช่น คอมพิวเตอร์) ได้ดี จัดระเบียบงานเข้าหมวดหมู่ ใช้วิชาตัวเลข ทำงานในเวลาตามที่กำหนด พิมพ์หนังสือได้ทำบัญชี รับจ่ายประวัติ ข้อมูล และการนัดหมายต่าง ๆ ตลอดจนถึงรายจ่ายในการซื้อขาย คู่แข่งกับวัสดุ ทรัพย์สินทางธุรกิจเป็นอย่างดี

อาชีพ : สมุห์บัญชี นักบัญชี เลขานุการ เจ้าหน้าที่การเงินการธนาคาร เจ้าหน้าที่งานพัสดุ เจ้าหน้าที่สารบัญ ผู้ตรวจสอบบัญชี ผู้ช่วยบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่สรรพากร เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ ผู้คุมสต็อกสินค้า ผู้ควบคุมเครื่องยนต์ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด นักสถิติ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์การเงินพนักงานไปรษณีย์ เป็นต้น บุคคลที่มีบุคลิกภาพดังที่กล่าวมา จะประกอบอาชีพต่างๆเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี (www.dekisugi.net.)

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพกับการเลือกอาชีพ ได้แก่

1. บุคลิกภาพแบบจริงจัง (Realistic) ควรเลือกอาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ วิศวกร เจ้าหน้าที่เกษตรกรรม ช่างเทคนิค ช่างฝีมือ ช่างซ่อม ช่างฟิต ช่างสำรวจ ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างตัดเสื้อ ช่างก่อสร้าง ช่างเครื่อง ช่างประปา นักประมง นักเดินป่า พนักงานป่าไม้ นักกีฬา นักเดินเรือ นักประดาน้ำ นักประดิษฐ์วัสดุ ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์ ครูสอนการเกษตร เจ้าหน้าที่เอ็กซ์เรย์ เป็นต้น ถือเป็นอาชีพที่คนในกลุ่มนี้จะสามารถทำได้ดีกว่าบุคคลในกลุ่มอื่น ๆ

2. บุคลิกภาพแบบใช้ปัญญา และ ความคิดแบบนักวิชาการ (Investigative) ควรเลือกอาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ นักเศรษฐศาสตร์ แพทย์ สัตวศาสตร์ ทันตแพทย์ เภสัชกร นักเทคนิคการแพทย์ นักพยาธิวิทยา นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ นักชีววิทยา นักจุลชีววิทยา นักเคมี นักวิทยาศาสตร์ นักฟิสิกส์ นักวางแผน นักวิจัย นักวิชาการ ครูสอนคณิตศาสตร์ ครูสอนวิทยาศาสตร์ นักโบราณคดี นักมานุษยวิทยา นักธรณีวิทยา นักสมุทรวิทยา นักดาราศาสตร์ นักอณูนิยมนวิทยา นักภูมิศาสตร์ นักสืบสวน ถือเป็นงานที่เหมาะสมกับบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบที่ 2 นี้

3. กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบศิลปิน (Artistic) ควรเลือกรเรียนอาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ กำกับการแสดง ครูสอนภาษา ผู้สื่อข่าว ครูสอนการละคร ครูสอนนาฏศิลป์ ผู้แปลภาษาต่างประเทศ นักปรัชญา ครูสอนวรรณคดี ครูสอนดนตรี เคนรำ นักดนตรี นักโฆษณา นักแสดง นักประชาสัมพันธ์ นางแบบ-นายแบบ นักจัดรายการวิทยุ-โทรทัศน์ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย นักวิจารณ์ ผู้ออกแบบเครื่องเรือน มัณฑนากร สถาปนิก จิตรกร นักแต่งเพลง นักแต่งบทละคร นักเขียนบทภาพยนตร์ ปฏิมากร นักประดิษฐ์ ช่างภาพ ช่างพิมพ์ นักออกแบบ นักประพันธ์ นักร้อง นักเดินรำ นักเขียน

การ์ตูน ครูสอนศิลปะ นักพากย์ วาทยากร อาชีพพวกนี้จะเป็นอาชีพที่คนในกลุ่มนี้ประสบความสำเร็จได้มาก

4. บุคลิกภาพแบบบริการสังคม และชอบสมาคม (Social) ควรเลือกอาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ ครู-อาจารย์ นักวิชาการ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ นักสังคมวิทยา ตำรวจ นักจิตวิทยา นักแนะแนว ผู้ให้คำปรึกษา ผู้จัดการ บรรณารักษ์ นักโภชนาการ มัคคุเทศก์ นักเทศน์ พนักงานต้อนรับ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่งานบุคคล นักฝึกอบรม นักพัฒนากร ทูต เป็นต้น ซึ่งบุคคลในกลุ่มที่ 4 จะสามารถทำหน้าที่ในอาชีพเหล่านี้ได้ค่อนข้างดี

5. บุคลิกภาพแบบกล้าคิดกล้าทำ (Enterprising) ควรเลือกอาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ นักธุรกิจ นักการตลาด นายธนาคาร นักบริหาร ผู้ขายประกันชีวิต นายหน้าซื้อขาย ผู้จัดการ นักการเมือง ทนายความ อัยการ ผู้พิพากษา ที่ปรึกษาทางธุรกิจ โฆษก แอร์โฮเตส อาชีพเหล่านี้มักเป็นอาชีพที่อยู่ในความสนใจของคนกลุ่มนี้ในระดับต้น ๆ

6. บุคลิกภาพแบบยึดมั่นและมีระเบียบแบบแผน (Conventional) ควรเลือกอาชีพที่เหมาะสม ได้แก่ สมุหบัญชี นักบัญชี เลขานุการ เจ้าหน้าที่การเงินการธนาคาร เจ้าหน้าที่งานพัสดุ เจ้าหน้าที่สารบัญชี ผู้ตรวจสอบบัญชี ผู้ช่วยบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่สรรพากร เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ ผู้คุมสต็อกสินค้า ผู้ควบคุมเครื่องยนต์ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด นักสถิติ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์การเงิน พนักงานไปรษณีย์ เป็นต้น บุคคลที่มีบุคลิกภาพดังที่กล่าวมาจะประกอบอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ได้เป็นอย่างดี

นิสัยในการเรียน

ความหมายของนิสัยในการเรียน

พ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วย ความตั้งใจและความเอาใจใส่ในการเรียนการวางแผนการเรียน และจัดระบบการเรียน ความมุ่งหมายที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบพึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539 : 88-93) ได้เสนอการปฏิบัติผู้เรียนด้วยการเพาะนิสัยที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อให้เป็นคนที่มีความรู้ในสังคม โดยพัฒนาดังนี้

1. พัฒนาให้มีทำที่หิวกระหายการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้รู้จักการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม นอกเหนือจากสิ่งที่ได้รับจากครูอาจารย์

2. พัฒนาให้มีทำที่กระตือรือร้นในการเรียนรู้ เพื่อใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในห้องเรียน

3. พัฒนาให้มีทำที่อุทิศตัว เอาจริงเอาจังในการเรียนรู้ ให้รู้จักทุ่มเททั้งกาย ใจ อุดม และกล้าที่จะต่อสู้กับอุปสรรค เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

4. พัฒนาให้มีทำที่เชื่อฟัง และยอมรับการสอนเสมอ ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้และช่วยพัฒนาให้เขารู้จักเปิดใจที่จะเรียนรู้จากคนทุกประเภท

5. พัฒนาให้มีทำที่อ่อนน้อม รู้จักยินดีเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พร้อมทั้งจะเรียนรู้ความรู้ใหม่ เรียนรู้ และยอมรับความผิดพลาดของตนเองเพื่อการแก้ไขและปรับปรุงให้ดีขึ้น

มาดดอกซ์ (Maddox. 1963 : 2) กล่าวว่า นิสัยขึ้นอยู่กับโอกาสที่บุคคลจะประสบความสำเร็จ หรือบังเกิดความพึงพอใจ กล่าวคือ พฤติกรรมใดที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมนั้น ๆ ก็จะถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป

เรนน์ (Wrenn. 1968 : 1-4) กล่าวว่า นิสัยในการเรียนจึงเป็นพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่บุคคลมีความพึงพอใจ และปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนี้อาจมาจากทักษะในการเรียน และเทคนิคในการเรียน

อายเซนค์ และคณะ (Eysenck and others. 1972 : 40) ได้กล่าวว่า คำว่า “นิสัย” คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ จะเห็นได้ว่า นิสัยในการเรียนนั้นเกิดจากการเรียนรู้และการ ฝึกฝนซึ่งสามารถปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้

จากเอกสารข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักศึกษากระทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียนในด้านการแบ่งเวลา การทำการบ้าน การทบทวนบทเรียน การวางแผนในการเรียนและการเตรียมตัวสอบ ซึ่งร่วมกันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ฉะนั้นนิสัยทางการเรียนจึงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อสาขาวิชาที่เรียนของนักศึกษา

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย

1. ด้านการสอนของอาจารย์

ปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานทางการศึกษาสูง คือ คุณภาพและประสบการณ์ของอาจารย์ (วิจิตร ศรีสอ้าน. 2518 : 71) คุณภาพของอาจารย์เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณภาพของสถาบันการศึกษา ตลอดจนคุณภาพของผู้เรียนในสถาบันนั้น ๆ (สมพร บัวทอง. 2519 : บทนำ) ดังนั้น การประเมินมาตรฐานการศึกษาของสถาบันจึงยึดหลักเกณฑ์ว่า มีคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เปรียบเทียบทั้งด้านปริมาณและความสามารถ จึงจะทำให้เชื่อว่ามาตรฐานการศึกษาของสถาบัน จะติดตามไปด้วย สำหรับบทบาทของอาจารย์ที่มีคุณภาพนั้น ต้องประกอบด้วยความพร้อมใน การเป็นครูและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามลักษณะของครูที่ดี (Beck, 1967 : 127) ซึ่ง ชาลส์ สตรีไฮเพอร์ (2525 : 164-168) ให้ความเห็นว่า คุณลักษณะของครูที่ดีนั้น ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ ครูต้องมีความรู้ทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพครูเป็นอย่างดี
2. มีประสบการณ์และทักษะในการสอน ประสบการณ์ให้ครูเข้าใจปัญหา และ สภาพการณ์ตามความเป็นจริงมากขึ้น ส่วนด้านทักษะในการสอน ครูต้องมีความสามารถในการสอน รู้จักพลิกแพลงการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสภาพสังคม

3. ปฏิบัติหน้าที่และงานของครูให้สมบูรณ์ 3 ประการ คือ งานด้านการปกครอง หรืองานเกี่ยวกับตัวนักเรียน งานด้านวิชาการหรืองานเกี่ยวกับการสอน และงานด้านธุรการ

4. การมีคุณธรรมนิยม ซึ่งประกอบด้วยอุดมการณ์ของครู วิญญาณของครูคุณธรรม และจริยธรรมของครู การสอนเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งมีจุดมุ่งหมาย ให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ระบุไว้ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา (สังข์ อุทรานนท์, 2525 : 5)

การสอนที่จะประสบความสำเร็จ จึงขึ้นอยู่กับตัวผู้สอนหรืออาจารย์เป็นสำคัญว่ามี ประสิทธิภาพในการสอนหรือไม่ เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสอนของอาจารย์นั้น (Romine, 1974 : unpagged) ได้ศึกษาบรรยากาศเกี่ยวกับการสอนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น โดยสำรวจ ความคิดเห็นของอาจารย์คณะต่าง ๆ จำนวน 1,237 คน ปรากฏว่า ลักษณะสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจ ในวิชาที่สอน ให้ความจริงใจ และเป็นกันเองกับผู้เรียน

2. ด้านการเตรียมการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียน เข้าใจ วัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ

3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้สอน ผู้เรียน ได้รับประโยชน์สมความตั้งใจ จากวิชาที่ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน มิใช่เป็นเพียงผู้ฟังอย่างเดียว

4. ด้านการเสนอเนื้อหา เช่น พูดอธิบายชัดเจน ใช้ความกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดสามารถ ใช้วิธีสอนต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา

5. ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีการทำรายงานหรือสอบ เมื่อตรวจงานแล้ว ผู้สอนต้องรับแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทันที

6. ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดจนผลงานของผู้เรียนอย่างมีเหตุผลบุคลิกภาพ ของอาจารย์นั้นมีความสำคัญต่อนักศึกษา

นอกจากนี้ กัวริน (ระเบียบ สิบประภานานนท์. 2531 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Guorin. 1981 : unpagged) ได้กล่าวว่าการถ่ายทอดวิชาความรู้และทักษะ ความชำนาญนั้นอาจารย์จะต้องมีบทบาทและวิธีการสอนดังนี้

1. คำนึงถึงความรู้ และความต้องการของนักศึกษาที่จะสอน
2. รู้ทัศนคติและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา
3. อนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิธีการและกิจกรรมที่นักศึกษาคิดว่าจะเป็นประโยชน์ และประสบความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาเองได้อย่างอิสระ
4. เชื่อมโยงประสบการณ์ หรือความรู้ให้กลมกลืนและสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2529 : 77-78) ได้กล่าวถึงลักษณะการสอนที่ดีในระดับอุดมศึกษามีการสร้างบรรยากาศที่ดี เพื่อส่งเสริมการเรียนของผู้เรียนและทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี มีการจัดกลุ่มเป้าหมายก่อนที่จะพบผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมในชั้นเรียน เช่น การกำหนดจุดประสงค์การเรียน สามารถควบคุมชั้นเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งให้ความสนใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล รักษาระดับการสอนที่ดีไว้โดยประเมินการสอนของตนเอง แล้วนำมาปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น แจกผลการเรียนให้นักเรียนทราบเป็นระยะ ๆ แต่งกายสุภาพและมีอารมณ์ขัน

ธนิต พิวนิม (2527 : 47) ได้กล่าวถึง เทคนิคการสอนในระดับอุดมศึกษาประการหนึ่งคือ การใช้สื่อหรือโสตทัศนูปกรณ์ ในการสอนจะทำให้อาจารย์สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา และผู้เรียนสามารถเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิตเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งต่อทัศนคติ และผลการเรียนของนิสิต

โคแกน (Cogan. 1975 : unpagged) ได้ทำการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์และนักศึกษา จะช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ได้สูงสุด และมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อนักศึกษามีความศรัทธาในตัวอาจารย์จะส่งผลให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน และจะทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาดีขึ้นตามไปด้วย

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 57) เสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนประการหนึ่งว่า ควรเพิ่มความเป็นกันเองระหว่างอาจารย์และนิสิต โดยความเป็นกันเองนี้เองทำให้นิสิตเกิดความเข้าใจผู้สอน และเป็นมูลเหตุจูงใจให้สนใจเรียนวิชานั้น ๆ เพิ่มขึ้น

ดังนั้น ในการจัดสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้สอนจะต้องมีคุณลักษณะและบุคลิกภาพที่ดีมีความรู้ มีประสบการณ์ มีวิธีการสอนที่ดี และโสตทัศนูปกรณ์ที่เหมาะสม ทันสมัย มีความเป็นกันเอง เข้าใจผู้เรียน มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ดี และที่สำคัญต้อง

มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

2. ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย

การให้บริการเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้นิสิตมีความสุข ได้รับความสะดวก ปราศจากความกังวลใด ๆ ทำให้นิสิตสามารถใช้เวลาในการศึกษาได้อย่างเต็มที่ Good (1973 : 530) ได้ให้ความหมายของการบริการนิสิตนักศึกษาไว้ว่าการบริการนักศึกษา หมายถึง บริการที่จัดให้นิสิตนักศึกษาเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม เช่น การให้คำปรึกษาสวัสดิการนิสิต นักศึกษา การแนะแนวนักศึกษาและอาชีพ การจัดหางานทำ บริการห้องพัก และที่ปรึกษาองค์การนักศึกษา นอกจากนี้วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 100) ได้กล่าวถึงงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษาไว้ว่า งานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา เป็นงานของบุคลากร นิสิตนักศึกษาที่เกิดขึ้นพร้อมกับงานด้านอื่น ๆ ของงานอุดมศึกษา ทั้งสองงานจะมีลักษณะต่างกัน คือ งานบริการเป็นงานที่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นิสิตนักศึกษาในด้านชีวิตความเป็นอยู่และการศึกษาเล่าเรียน จัดขึ้นเพื่อนิสิตทั่วไปโดยส่วนรวม อาจแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ บริการด้านสิ่งแวดล้อม และบริการด้านวิชาการ ส่วนงานสวัสดิการเป็นงานที่มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยจัดขึ้น เพื่อให้สวัสดิการแก่นิสิตนักศึกษา ซึ่งสวัสดิการแตกต่างจากบริการ คือ สวัสดิการเป็นการให้แก่กลุ่มนิสิตนักศึกษบางคนที่จำเป็น เท่านั้น จะต้องมีการติดต่อเก็บทะเบียนประวัติ หรืออาจมีการพิจารณาเลือกบุคคลที่ให้สำหรับความมุ่งหมายในการจัดบริการนิสิตนักศึกษา ผ่องพรรณม เกิดพิทักษ์ (2521 : 6-7) กล่าวไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของนิสิตนักศึกษา
2. เพื่อให้ นิสิตนักศึกษา ได้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น

ในสังคม

3. เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ ในการพัฒนาตนเองให้มีโอกาสเรียนรู้โลกของตนเอง และบุคคลอื่น ๆ
4. เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการเล่าเรียน
5. เพื่อสนองความต้องการ ความสามารถ ความมั่นใจ และศักยภาพอื่น ๆ ของนิสิตนักศึกษาให้เหมาะสมกับสถานภาพของตนเอง
6. เพื่อช่วยเหลือนิสิตนักศึกษาในการเลือกพิจารณาโครงการการศึกษาให้เหมาะสมกับสถานภาพของตนเอง
7. เพื่อให้ นิสิตนักศึกษารู้จักใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
8. เพื่อสร้างบรรยากาศในสถาบันให้เหมาะสมแก่การศึกษาและงานบริการนิสิต

นักศึกษา

9. เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษารับประสบการณ์ อันเป็นที่พึงพอใจทั้งในการศึกษาและอาชีพและการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคม

นอกจากนี้ Tripp (1977 : 258) ได้กำหนดขอบข่ายของงานบริการนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไปไว้ 4 ประการ คือ

1. ด้านสวัสดิการ เช่น บริการแนะแนว บริการเรื่องสุขภาพอนามัย บริการเรื่องอาหาร บริการด้านการเงิน บริการทดสอบ การจัดหางาน งานศิษย์เก่า
2. ด้านควบคุม เช่น การรับนิสิตเข้า การเก็บรักษาระเบียนนิสิต การลงทะเบียน ระเบียบวินัยนิสิต หอพักนิสิต
3. ด้านกิจกรรม เช่น องค์การนักศึกษา กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน
4. ด้านการบริการทางวิชาการ เช่น การปฐมนิเทศ การสอนพิเศษ การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 101-102) ได้กล่าวถึงบริการต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีคือ บริการสุขภาพ บริการอาหาร บริการแนะแนว บริการห้องสมุด บริการไปรษณีย์โทรเลข โทรศัพท์ ทัศนคติ บริการเสียงตามสาย บริการรับฝากถอนเงิน บริการร้านขายหนังสือ อุปกรณ์การเรียน บริการให้ทุนการศึกษา บริการประกันอุบัติเหตุ บริการถ่ายเอกสาร นอกจากนี้จะเสริมวัตถุประสงค์ของสถาบันแล้ว ยังมุ่งเน้นการพัฒนาคนให้สมบูรณ์เพิ่มเติมจากที่ศึกษาภายในชั้นเรียนที่จัดขึ้นอีกด้วย

ฮอลแลนด์ (Holland. 1972 : unpagged) ได้ศึกษาการบริการด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนของสหรัฐอเมริกาจำนวน 27 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า บริการต่าง ๆ ที่วิทยาลัยควรจัดให้กับนักศึกษา ได้แก่ การบริการข่าวสารก่อนเข้าเรียน บริการรวบรวมข้อมูล บริการลงทะเบียนเรียน บริการทดสอบทางการศึกษา การปฐมนิเทศ การบริการคำแนะนำ บริการข่าวสารด้านอาชีพ บริการเงินทุนด้านการศึกษา บริการจัดหางานให้นักศึกษาทำ บริการกิจกรรมนักศึกษา บริการหอพัก บริการอาหารกลางวัน บริการสุขภาพ บริการกิจกรรมเสริมหลักสูตร บริการความรู้และการปฏิบัติตนในสังคม

จากเอกสารข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การบริการของมหาวิทยาลัยเป็นการจัดสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวก ในการที่จะเสริมสร้างประสบการณ์ และตอบสนองความต้องการพื้นฐานของนิสิตนักศึกษาในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข และประสบความสำเร็จในการเรียนมหาวิทยาลัย

3. ด้านอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัย

อาคารสถานที่เป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย การวางผังและการจัดพื้นที่ในมหาวิทยาลัยควรจะเหมาะสม สวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่ง Seager (1961 : 5-6) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเลือกสถานที่ตั้งและการวางผังมหาวิทยาลัยไว้ ดังนี้

1. ต้องมีขนาดกว้างขวางพอเหมาะกับ โครงการปัจจุบัน และสามารถขยายได้ในอนาคต
2. อยู่ในสถานที่ปลอดภัย สวยงาม และสามารถใช้ประโยชน์ เพื่อกิจกรรมกลางแจ้ง และสันทนาการ ได้มากที่สุด
3. การวางผังให้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต
4. จัดส่วนที่อึกทึก และเงียบสงบให้แยกออกจากกัน เช่น ฝ่ายวิชาการควรแยกจากฝ่ายบริหาร
5. ควรตั้งอยู่ในที่ที่ก่อให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด
6. ระบบจราจรในมหาวิทยาลัยควรแยกทางรถยนต์ รถจักรยานและทางทำให้เป็นสัดส่วนชัดเจน
7. กำบังถึงบรรยากาศ และแสงสว่างให้เป็นไปตามธรรมชาติ
8. สร้างวัสดุที่เลือกสรรมาอย่างดี ทนทานและราคาพอสมควร
9. ภายในอาคารเรียน ควรมีอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สมบูรณ์ใช้ประโยชน์ได้มาก
10. ปราศจากเสียงรบกวน เช่น เสียงรถไฟ รถยนต์ เสียงจากโรงงานและมีอากาศบริสุทธิ์ปราศจากมลพิษ

สภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่ มีอิทธิพลและความสำคัญต่อความเป็นอยู่และการเรียนรู้ของนิสิต ดังที่วีจิตร์ วรุตบางกูร (2524 : 2) กล่าวว่า ครูไม่ใช่ตัวจักรสำคัญที่จะสร้างความเจริญเติบโตทุกด้านให้แก่ผู้เรียนเพียงอย่างเดียว อาคารเรียนและสภาพของสถาบันการศึกษาก็มีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียนมาก อาคารเรียนและบริเวณที่สวยงามมีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนรู้และเป็นแรงจูงใจแก่ผู้เรียนได้ ดังนั้น อาคารเรียนควรมีองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เป็นต้นว่า ขนาด รูปร่าง ลักษณะ วัสดุอุปกรณ์ สี แสง ทักษะภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบภายในอาคาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ สุขลักษณะ ความปลอดภัย ความสดชื่น ความสุขสบายและอบอุ่น บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ความรักใคร่สามัคคีกัน และวิถีทางในการดำเนินชีวิตของผู้ใช้บริการ เช่น ความเจริญเติบโต ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า การอยู่ร่วมกัน เล่นด้วยกัน กินด้วยกัน พักผ่อนด้วยกัน ส่วนการจัด

บรรยากาศภายในห้องเรียนที่ดี สุปรินชา ทิรัญโต (2524 : 183) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ควรมีแสงสว่างในห้องเรียนระดับที่มองเห็นได้ คือ มองเห็นได้เร็ว สบายตาและชัดเจน

2. ควรไกลจากแหล่งกำเนิดเสียงรบกวนจากบริเวณรอบ ๆ หรือภายนอกห้องเรียน เพราะเสียงรบกวนจะทำให้รู้สึกรำคาญ เครียด กระวนกระวายและเหน็ดเหนื่อย นอกจากนี้เสียงรบกวนยังเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน ฉะนั้นควรมีการควบคุมเสียงรบกวน เลือกที่ตั้งโรงเรียนให้ไกลจากเขตจราจรแออัดแน่น ทางรถไฟ เป็นต้น

3. อุณหภูมิและการถ่ายเทอากาศ อุณหภูมิ และความชื้นควรอยู่ในเกณฑ์ระดับปกติในห้องเรียนหากปราศจากการถ่ายเทอากาศจะทำให้เกิดการอึดอัดไม่สบายตัว

ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องจัดห้องให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก ฮอโรวิทซ์ (Horowitz and Otto, 1973 : unpagged) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนในห้องเรียนที่จัดแบบเดิม และกลุ่มที่เรียนในห้องเรียนที่จัดแบบใหม่ คือ มีลิ้นชักหลายลิ้น ฝาห้องเคลื่อนที่ได้ ระบบแสงไฟแบบใหม่ ที่นั่งนุ่มสบาย เคลื่อนย้ายได้ โดยได้ทำการประเมินจากรายงานประจำวิชา และผลการสอบปลายทอม ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียนสำหรับนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มนี้ แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องพฤติกรรมในห้องเรียน คือ นักศึกษาในห้องเรียนแบบใหม่มีการเข้าไปพบอาจารย์ผู้สอน เพื่อสอบถามปัญหาต่าง ๆ มาก และมีการรวมกลุ่มในหมู่นักศึกษา มากกว่านักศึกษาในห้องเรียนแบบเก่า

ดังนั้น อาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัยควรจัดสภาพแวดล้อม ให้มีความสะดวก เอื้ออำนวย ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน เนื่องจากถ้าสภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัยดีแล้ว ก็จะเป็นการส่งเสริมการเรียนที่ดีแก่นักศึกษาด้วย

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. ด้านการเรียนการสอน

ความหมายของการสอน

สุมน อมรวิวัฒน์ (2528 : 460) อธิบายความหมายของการสอนไว้ว่า การสอนคือ สถานการณ์อย่างหนึ่งที่มีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ได้แก่

1. มีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับสิ่งแวดล้อม และครูกับนักเรียนกับสิ่งแวดล้อม
2. ความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ก่อให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่
3. ผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์ใหม่นั้นไปใช้ได้

ลำพอง บุญช่วย (2530 : 8-9) กล่าวถึง การสอนว่าเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อนต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ อาศัยศาสตร์ก็ตรงที่ผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนและเป็นผู้ที่ทักษะหรือมีกลวิธี มีเทคนิคในด้านต่าง ๆ อีกมากมาย จินตนา สุขมาก

(2536 : 4) ให้ความหมายของการสอน คือ การทำให้ความรู้ และทักษะเกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างดีที่สุดเป็นการวัดประสบการณ์ชีวิตให้กับผู้เรียน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2536 : 3) กล่าวว่า การสอน คือ การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ปะทะ เพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540 : 2) การสอน คือ กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมการสอน คือ กระบวนการที่ผู้สอนพยายามสร้างสัมพันธ์กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนด ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอนในอันที่จะแนะนำให้ผู้เรียน ได้มีกิจกรรมที่จะฝึกให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

องค์ประกอบของการสอน

ลำพอง บุญช่วย (2530 : 1) กล่าวถึง องค์ประกอบของการเรียนการสอนไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. ครูผู้สอน
2. ผู้เรียน
3. หลักสูตร
4. วิธีสอน
5. วัตถุประสงค์ของการสอน
6. สื่อการสอน
7. การประเมินผล

สุพิน บุญชูวงศ์ (2536 : 4-5) กล่าวถึงองค์ประกอบของการสอนไว้ 3 ประการ ได้แก่ ครู นักเรียน และสิ่งที่จะสอน สรุปได้ดังนี้

1. ครู เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้สอน ผู้สอนควรมีบุคลิกภาพที่ดีและรู้จักเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

2. นักเรียน หรือผู้เรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับผู้สอน ควรสำเร็จในการศึกษา เป็นเป้าหมายสำคัญของผู้เรียน ผู้สอนจึงควรเป็นผู้แนะนำ แนะนำและจัดมวลดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

3. สิ่งที่จะสอน ได้แก่ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ครูต้องจัดเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กัน น่าสนใจ เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของการเรียนการสอน

อากรม์ ใจเที่ยง (2540 : 8) กล่าวว่า องค์ประกอบของการสอนมีทั้งองค์ประกอบรวมและองค์ประกอบย่อย องค์ประกอบรวมเป็นส่วนสร้างให้เกิดการสอน ส่วนองค์ประกอบย่อยเป็นส่วนเสริมให้การสอนมีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ และมีคุณค่าแก่ผู้เรียน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า องค์ประกอบการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือ ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน มีวิธีการสอนที่เหมาะสม มีการเตรียมการสอนอย่างดี รู้จักใช้จิตวิทยาการเรียนการสอน มีการสร้างบรรยากาศการเรียนที่ดี ตลอดจนปรับปรุงการเรียนการสอนอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้การสอนประสบผลสำเร็จด้วยดี

สุรชัย ขวัญเมือง (2522 : 24-25) กล่าวถึงลักษณะของการสอนที่ดี ดังนี้

1. เน้นความเข้าใจมากกว่าจำ
2. ส่งเสริมให้เด็กคิด ค้นคว้าหาหลักการ และวิธีการทางคณิตศาสตร์ได้ด้วย

ตนเอง

3. ใช้วิธีอุปมาน (Inductive) ในการสอนสรุปหลักการและบทเรียน และนำความรู้โดยวิธีอนุมาน (Deductive)

4. จัดการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้น คำนึงถึงจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็ก
5. หลังจากเด็กเข้าใจกระบวนการคิดแล้วจึงให้ทำแบบฝึกหัด
6. จัดบทเรียนให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง

บุคคล

7. ฝึกทักษะจาก โจทย์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ๆ ในห้องเรียน หรือในชีวิตประจำวัน

8. ใช้กลวิธีเทคนิคต่าง ๆ ช่วยให้เกิดสนใจคณิตศาสตร์ และอยากเรียนรู้อยู่เสมอ
9. นักเรียนควรได้รับการแนะนำในเมื่อจำเป็นเท่านั้น เพื่อนำไปสู่กระบวนการที่ถูกต้องทางคณิตศาสตร์

10. โครงการสอนหรือแผนการสอนควรจะทำตามลำดับขั้น โดยให้เด็กเรียนจากสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้วนำเอาไปใช้ในเรื่องใหม่

อดิศักดิ์ เจริญพิทักษ์ (2526 : 40) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพของครูควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของการเรียนการสอน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่คุณสอนต้องการ
4. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ความพอใจ ความสนุกสนานและเจตคติที่ดี
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี โดยคำนึงถึง

- 5.1 การปรับบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน
- 5.2 บทเรียนมีประโยชน์สอดคล้องกับการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของผู้เรียน
- 5.3 บทเรียนต้องเป็นเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ
- 5.4 บทเรียนต้องมีกิจกรรมหลาย ๆ อย่างประกอบ
- 5.5 บทเรียนมีอุปกรณ์การสอนประกอบ
6. เป็นกระบวนการร่วมมือระหว่างครูกับนักเรียน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2538 : 243) สรุปว่า การสอนที่ดีหรือผู้ที่ทำการสอนให้ได้ผลดีและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพการสอนนั้นควรจะมีความสำคัญ 4 ประการ คือ

1. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ประกอบด้วยต้องมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ต้องมีความรู้ดี และต้องมีความสามารถในการสอน
 2. หลักการวางแผนและเตรียมการสอนดังนี้ จัดทำแผนการสอน ศึกษาเพิ่มเติม จัดหาหรือผลิตสื่อการสอน จัดทำแบบประเมิน และทดลองสอนหรือซ้อมสอนเพื่อประเมินจุดอ่อน ทั้งด้านเวลา กิจกรรมที่จะสอน
 3. หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ ดังนี้ หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเข้าใจความสนใจ หลักการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอน หลักการให้ผลย้อนกลับ ทั้งนี้หลักการสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนมีความภูมิใจในความสำเร็จ และหลักการให้ผู้เรียนได้รู้ตามลำดับขั้น
 4. หลักการประเมินและรายงานผล ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การวิเคราะห์พฤติกรรม การสร้างและใช้เครื่องมือประเมิน และการตีความและรายงาน
- ชัยขงศ์ พรมงศ์ (2543 : 5) ได้เสนอแนวคิดที่สามารถใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ดังนี้
1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ของผู้เรียนตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น
 2. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญา หรือพูดง่าย ๆ คือ เป็นกิจกรรมที่ท้าทายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหว เพื่อกระตุ้น ให้ผู้เรียนใช้ความคิดหรือลงมือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสังคม คือ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นการเปิด โอกาสผู้เรียน

ได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวด้วย

4. กิจกรรมการเรียนรู้ที่คิดควรช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ คือ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์ และความเป็นจริงของผู้เรียน จะต้องเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียนโดยตรงหรือใกล้ชิดตัวผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ของผู้เรียนตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

กรัช และคอสติน (Grush and Costin. 1975 : 64) ให้ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพว่า ควรมีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผู้ที่ขยันขันแข็ง กล่าวคือ มีความสามารถและกระตือรือร้นในการเรียนการสอน เป็นคนซื่อสัตย์สุจริต นำใจวางใจรักษา สัญญาที่ให้ไว้กับนักเรียนเสมอ เป็นคนที่เข้าใจนักเรียนได้ดี ควบคุมกิจกรรมในชั้นเรียน โดยการให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนชี้แจงวัตถุประสงค์ และเปิดให้การอภิปรายในชั้นเรียน สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ดี กระตุ้นให้นักเรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นให้ ความรู้ให้นักเรียนให้ทันต่อความรู้ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ตลอดจนเป็นคนมีอารมณ์ขัน

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 26) ให้ความหมายว่า คุณภาพการสอน หมายถึง การสอนที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญที่อำนวยความสะดวกของคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูง เช่น ความสามารถในการเสนอบทเรียนที่ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมีความรอบรู้ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างเหมาะสม การให้แรงเสริมที่สอดคล้องกับผู้เรียนการค้นหาข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง การให้คั่นคว้าเพิ่มเติมจากในชั้นเรียน เป็นต้น จะเห็นว่าการสอนที่มีคุณภาพจะอำนวยความสะดวกให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น พฤติกรรมการสอนของครูจึงเป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้เป็นอย่างมาก

แครร์โรล (Carroll. 1963 : 723-733) และ บลูม (Bloom. 1976 : 10-15) ได้แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการสอนของครูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสำคัญต่อผลการเรียนของนักเรียน ซึ่งสัมพันธ์กับงานวิจัยของ โคลาน (Dolan. 1980 : 989-A) ที่พบว่าคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลต่อผลการเรียนเป็นอย่างมาก และยังมีอิทธิพลต่อคุณลักษณะด้านอารมณ์ หรือความรู้สึกมาก เช่นกัน กรราวส์ และกูด (ปาจรีย์ วัชชวัลดู. 2527 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Grouws and Good. 1983 : 127-144) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของครูที่มีผลต่อการเรียนการสอนว่า การสอนอย่างตั้งใจสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนเริ่มมาเรียนจะทำให้ให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น

ดังนั้น สรุปได้ว่า การเรียนการสอนที่มีคุณภาพ คือ การจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน

ให้สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

รพีพรรณ ชื่นปิ่นเกลียว (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความสนใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างบุคลิกภาพแบบพ่อแม่ มีความสนใจในการเลือกอาชีพในกลุ่มอาชีพ

บริการสังคมสูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอาชีพธุรกิจ และมีความสนใจในการเลือกอาชีพธุรการน้อยที่สุด

2. กลุ่มตัวอย่างบุคลิกภาพแบบผู้ใหญ่ มีความสนใจในการเลือกอาชีพ ในกลุ่มอาชีพธุรกิจสูงที่สุด รองลงมาคืออาชีพบริการสังคม และมีความสนใจในการเลือกอาชีพในกลุ่มธุรการน้อยที่สุด

3. กลุ่มตัวอย่างบุคลิกภาพแบบเด็ก มีความสนใจในการเลือกอาชีพ ในกลุ่มอาชีพธุรกิจสูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอาชีพทางศิลปะ และมีความสนใจในการเลือกอาชีพในกลุ่มอาชีพธุรการน้อยที่สุด

4. ค่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความสนใจในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิพนธ์ นนธิ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวแปรที่สามารถจำแนกเจตคติต่อวิชาชีพครู : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดอุดรธานี โดยทำการสุ่มโรงเรียนทั้งหมด 312 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มหลายขั้นตอน โดยสุ่มแบบแบ่งกลุ่มมา 5 อำเภอ จากทั้งหมด 9 อำเภอ แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียนจำนวน 50 โรงเรียน โดยใช้ครูทั้งหมดจาก 50 โรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 750 คน หลังจากทีรวบรวมข้อมูลแล้วทำการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูล จากผู้ที่ได้คะแนนเจตคติต่ออาชีพครูต่ำ จำนวน 175 คน และผู้ที่ได้คะแนนเจตคติต่ออาชีพครูสูง จำนวน 175 คน รวมเป็น 350 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 750 ชุด ได้รับกลับคืนมา 661 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.13 โดยข้อมูลของแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจข้อมูลตัวแปรพยากรณ์ ตอนที่ 2 เป็นแบบวัดเจตคติต่ออาชีพครู ซึ่งเป็นทั้งแบบวัดของเทอร์สโตนและแบบวัดของลิเคิร์ทในฉบับเดียวกัน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดย

ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ตำแหน่ง (ผู้บริหารครูปฏิบัติการสอน) เพศ (ชาย หญิง) สถานภาพสมรส (โสด สมรส หย่า หม้าย) ระดับการศึกษา (ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีขึ้นไป) วุฒิทางวิชาชีพครู (มีวุฒิต่างครู ไม่มีวุฒิต่างครู) ประสบการณ์ในอาชีพครู (แยกตามจำนวนปี) ระดับเงินเดือน (แยกตามขั้นเงินเดือน) ระดับชั้นที่สอน (ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 1-4 ประถมศึกษาปีที่ 5-6 มัธยมศึกษาปีที่ 1-3) วิชาที่สอน (คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา การงานและพื้นฐานอาชีพ พลศึกษา ทุกวิชาประจำชั้น อื่นๆ) การสอนตรงตามวิชาเอก (ตรงตามวิชาเอก ไม่ตรงตามวิชาเอก) การสอนตรงตามวิชาที่ชอบ (ตรงตามวิชาที่ชอบ ไม่ตรงตามวิชาที่ชอบ) ขนาดโรงเรียน (แยกตามจำนวนนักเรียน) การได้สองขั้น (แยกตามจำนวนปี) จำนวนสมาชิกในครอบครัว (แยกตามจำนวนคน) การอยู่ร่วมกับบิดามารดา (อยู่ร่วมกับบิดามารดา ไม่รวมกับบิดามารดา) อาชีพของบิดา (เกษตรกรกรรม ข้าราชการพนักงาน รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย อื่นๆ) จำนวนบุตร (แยกตามจำนวนคน) รายได้พิเศษ (แยกตามจำนวนเงิน หน่วยเป็นบาทต่อเดือน) ของกลุ่มครูที่มีเจตคติต่ออาชีพครูสูง จำนวน 175 คน กับกลุ่มครูที่มีเจตคติต่ออาชีพครูต่ำ จำนวน 175 คน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มเจตคติต่ออาชีพครู ได้ดีที่สุดคือ การสอนตรงตามวิชาที่ชอบ สอดคล้องกับหลักด้านจิตวิทยา ด้านความสำคัญระหว่างเจตคติกับการปฏิบัติ และเมื่อดูจากค่าสัมประสิทธิ์การจำแนกจะเห็นได้ว่าครูสอนที่ตรงตามวิชาที่ชอบจะมีแนวโน้มของเจตคติต่ออาชีพครูสูง และเมื่อพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ จะพบว่า ตัวแปรสถานภาพสมรส แสดงให้เห็นครูที่สมรสแล้วจะมีแนวโน้มของเจตคติต่ออาชีพครูต่ำ ตัวแปรวิชาที่สอน ซึ่งประกอบด้วยวิชาภาษาไทย การงานและพื้นฐานอาชีพ และการสอนทุกวิชาประจำชั้น มีเจตคติต่ออาชีพครูสูง ตัวแปรจำนวนบุตร ตัวแปรการได้สองขั้น ตัวแปรการสอนตรงตามวิชาเอก ตัวแปรตำแหน่ง ตัวแปรการอยู่ร่วมกับบิดามารดา ตัวแปรระดับชั้นที่สอน ทั้งหมดนี้มีเจตคติต่ออาชีพครูสูง ตัวแปรรายได้พิเศษ แสดงให้เห็นว่า ครูที่มีรายได้พิเศษมากจะมีแนวโน้มต่อเจตคติอาชีพครูต่ำ และจากผลการวิจัยทำให้ผู้วิจัยสามารถแบ่งตัวแปรที่จะศึกษาตามความสามารถในการจำแนกต่อวิชาชีพครู ได้สองกลุ่ม คือ กลุ่มที่สามารถจำแนกเจตคติต่ออาชีพครูได้ กับกลุ่มที่ไม่สามารถจำแนกเจตคติต่ออาชีพครูได้ โดยกลุ่มที่สามารถจำแนกเจตคติต่ออาชีพครูได้ คือ รายได้ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ส่วนกลุ่มที่ไม่สามารถจำแนกเจตคติต่ออาชีพครูได้ คือ เพศ วุฒิทางวิชาชีพครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เดิมศักดิ์ ถวณิช (2540 : 123) ได้วิจัยตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,708 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบุคลิกภาพ นิสัย

ทางการเรียน บรรยากาศทางการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อดิศักดิ์ ศรีวรรณ (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องเจตคติต่ออาชีพครูและจริยธรรมของนักศึกษาครูในสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูโครงการปกติและโครงการครูทายาท มีเจตคติต่ออาชีพครูและจริยธรรมอยู่ในระดับดี นักศึกษาครูโครงการครูทายาท มีเจตคติต่ออาชีพครูดีกว่านักศึกษาโครงการปกติ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1 มีเจตคติต่ออาชีพครูดีกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ส่วนนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีเจตคติต่ออาชีพครูดีกว่าชั้นปีที่ 4 นักศึกษาครู ในโครงการปกติและโครงการครูทายาทชั้นปีที่ 1 มีจริยธรรมดีกว่าชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 นอกจากนี้ไม่พบความแตกต่างและปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างโครงการศึกษาและระดับชั้นปี ไม่มีผลต่อการมีเจตคติต่ออาชีพครูและจริยธรรมของนักศึกษาครู เจตคติต่ออาชีพครูและจริยธรรมของนักศึกษาครูสัมพันธ์กันในทิศทางที่เป็นบวก

มาณี ไชยธีรานุวัฒน์ศิริ (2543 : บทสรุป) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับหอพักกับการพัฒนานิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า การดำเนินการหอพัก ได้จัดสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในหอพัก รวมทั้งการดูแลความปลอดภัย โดยจัดอาจารย์ประจำหอพักและเวรยามนิสิต นักศึกษาและผู้ปกครองส่วนใหญ่พอใจในการจัดสภาพแวดล้อมของหอพัก หอพักของสถาบันอุดมศึกษามีแผนงาน โครงการกิจกรรมหลากหลาย เพื่อการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา โดยยึดหลักการพึ่งตนเองแต่ไม่แสวงหาผลกำไร โดยนิสิตนักศึกษาเข้าร่วมตามความสมัครใจพอสมควร ส่วนปัญหาของการบริหารจัดการหอพักคือ ความจำกัดของงบประมาณและบุคลากรหอพัก ผลการพัฒนา นิสิตนักศึกษาที่พักในหอพัก พบว่า ผู้บริหารที่รับผิดชอบหอพัก อาจารย์ที่ปรึกษาหอพัก ผู้ดูแลหอพัก และนิสิตนักศึกษาที่พักในหอพักที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า การจัดหอพัก สิ่งแวดล้อมของหอพัก และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหอพัก มีส่วนอย่างมากในการเสริมสร้างพัฒนานิสิตนักศึกษาที่พักในหอพัก ในด้านการรู้จักตนเอง ความเชื่อมั่นความรู้สึกรับคุณค่าของตนเอง ความชัดเจนในเป้าหมายชีวิต ความสามารถในการสัมพันธ์กับบุคคล

สำราญ มีแจ้ง และคณะ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกโรงเรียนมัธยมศึกษาที่นักเรียนสามารถสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้สูงและต่ำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 7 จำนวน 168 โรงเรียน โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียน 168 คน ครูผู้สอน 504 คน นักเรียน 2,520 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามเกี่ยวกับครูผู้สอนเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน และแบบวัดการสนับสนุนงานด้านวิชาการของผู้บริหาร ในการศึกษาที่ใช้การวิเคราะห์

จำแนกประเภทแบบขั้นตอน (Stepwise Method) พบว่า ตัวแปรทั้งหมดด้าน โรงเรียนและผู้บริหาร โรงเรียน ที่ได้รับการเลือกเข้าสมการร่วมกันจำแนกประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษาในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถจำแนกความเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้ถูกต้องร้อยละ 60.14 ด้านครูผู้สอนที่ได้รับการเลือกเข้าสมการร่วมกันจำแนกประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษา ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถจำแนกความเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้ถูกต้องร้อยละ 60.19 และตัวแปรทั้งหมดในด้านนักเรียน ที่ได้รับการเลือกเข้าสมการร่วมกันจำแนกประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษาในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถจำแนกความเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้ถูกต้องร้อยละ 59.82

นรินทร์ เม้าบำรุง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เจตคติต่อวิชาชีพครูของ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เกษตร คณะศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปีการศึกษา 2545 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มี อายุระหว่าง 21-22 ปี เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จำนวนเท่ากัน โดยผู้มีคะแนนเฉลี่ย สะสมถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ระหว่าง 2.50-2.99 มีจำนวนมากที่สุด และผู้ที่จบ ปวส/อนุปริญญาตรี สาขาวิศวกรรม/สัตวบาล จากวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมีจำนวนมาก ที่สุดนักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมที่จบในระดับ ปวส/อนุปริญญา ระหว่าง 3.00-3.49 ระดับเจตคติต่อวิชาชีพครู โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับเห็นด้วย ทั้งหมด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านนักศึกษามีเจตคติระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ดังนี้ ด้านเจตคติต่อ สถานภาพวิชาชีพครู นักศึกษามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 รายการ ด้านเจตคติต่อ ลักษณะการเป็นครู นักศึกษามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 8 รายการ ด้านเจตคติต่อกระบวนการเรียนการสอน นักศึกษามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 4 รายการ ด้านเจตคติต่อนักเรียน นักศึกษามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 รายการ ด้านเจตคติต่อความคาดหวังที่มีต่อวิชาชีพ นักศึกษามีเจตคติอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 รายการ สำหรับรายการที่เหลือนั้นนักศึกษาเห็น ด้วยทุกรายการ เมื่อพิจารณาดตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรมีเจตคติ วิชาชีพครูสูงที่สุด รองลงไปที่คือสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช และสาขาวิชาเทคโนโลยี การเกษตร-การผลิตสัตว์ ตามลำดับ โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ของสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรและ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช มีเจตคติต่อวิชาชีพครูสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในขณะที่ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีเจตคติสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาต่างสาขามีเจตคติต่อ วิชาชีพครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพียงด้านเดียว คือด้านเจตคติ ต่อกระบวนการเรียนการสอน ส่วนด้านอื่นไม่พบความแตกต่างทางสถิติ นักศึกษาที่มีเจตคติต่อ

วิชาชีพครูแตกต่างกันคือ สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตรกับสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีเจตคติต่อวิชาชีพครูแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาและชั้นปี พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาและชั้นปีมีผลต่อเจตคติต่อวิชาชีพครู 3 ด้าน คือ เจตคติต่อลักษณะการเป็นครู เจตคติต่อกระบวนการเรียนการสอนและเจตคติต่อนักเรียน

จิตติมา สังกพัฒน์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาบุคลิกภาพแบบแสดงตัว-เก็บตัวกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาแผนกวิชาเลขานุการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า บุคลิกภาพของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ และนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขมากกว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มณีวรรณ ชังป्लीมจิตต์ (2547 : 169-171) ได้วิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้เรียนผ่านระบบออนไลน์ (e-Learning) ในสถาบันบัณฑิตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไทย ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้เรียนระหว่างกลุ่มผู้เรียนที่เรียนสำเร็จและที่เรียนไม่สำเร็จ ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการจำแนก 2 ตัวแปร โดยคัดเลือกจากตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด 8 ตัวแปร เรียงลำดับตัวแปรตามค่าสัมประสิทธิ์ในการจำแนกจากมากไปน้อย ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X8) และเจตคติต่อการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (X6) ซึ่งได้สมการจำแนกประเภท (Discriminant Function) ของกลุ่มผู้เรียนที่เรียนสำเร็จและไม่สำเร็จ 1 มิติ ดังนี้ $Z = 0.856$ แรงจูงใจใฝ่ฝัน (Z8) + 0.599 เจตคติต่อการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (Z6) ตัวแปรในสมการจำแนกประเภททั้ง 2 ตัวแปร มีส่วนในการจำแนกกลุ่มผู้เรียนที่เรียนและไม่สำเร็จได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และร่วมกันคาดคะเนการเป็นสมาชิกของกลุ่มผู้เรียนที่เรียนสำเร็จ ได้ถูกต้องร้อยละ 85.0 กลุ่มผู้เรียนที่เรียนไม่สำเร็จได้ถูกต้องร้อยละ 71.5 และทั้งสองกลุ่มได้ถูกต้องร้อยละ 78.3 โดยมีตัวแปรที่มีน้ำหนักไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของค่าน้ำหนักที่สูงที่สุดเป็นตัวแปรสำคัญในการจำแนกกลุ่มผู้เรียนที่เรียนสำเร็จและไม่สำเร็จ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X8) และเจตคติต่อการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (X6) และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากสมการจำแนกประเภทของแต่ละกลุ่มพบว่า ตัวแปรทั้ง 2 เป็นลักษณะของกลุ่มผู้เรียนที่เรียนสำเร็จ 2) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรที่มีผลในการจำแนกกลุ่มผู้เรียนที่เรียนสำเร็จและไม่สำเร็จ พบว่า ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X8) และเจตคติต่อการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ (X6) สามารถจำแนกกลุ่มผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรจำแนกกลุ่มผู้เรียนมีความแตกต่างกัน

รัฐพล พรหมสะอาด (2547 : 174-176) ได้วิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรในกลุ่มอาจารย์ที่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการและกลุ่มอาจารย์ที่ไม่ได้รับ

ตำแหน่งทางวิชาการ พบว่า กลุ่มอาจารย์ที่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการและกลุ่มอาจารย์ที่ไม่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการมี ภาระงาน ชั่วโมงในการทำผลงานทางวิชาการประสพการณ์ในการทำงาน ความเชื่ออำนาจภายในตน เจตคติต่อวิชาชีพครู เจตคติต่อการทำผลงานทางวิชาการ และการสนับสนุนของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนชั่วโมงในการบริหาร สถาบันและการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สำหรับตัวแปรอื่นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ผลการวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการจำแนกมี 6 ตัวแปร จากตัวแปรทั้งหมด 10 ตัวแปร เรียงลำดับตัวแปรตามค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นมาตรฐานของตัวแปรจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ประสพการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา ความเชื่อมั่นอำนาจภายในตน การสนับสนุนของผู้บริหาร ความรับผิดชอบ และเจตคติต่อการทำผลงานทางวิชาการได้ สมการจำแนกประเภท (Discriminant Function) ของกลุ่มอาจารย์ที่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการและกลุ่มอาจารย์ที่ไม่ได้รับตำแหน่งทางวิชาการ 1 มิติ คือ $Y = .846X3 + .380 X2 + .333 X4 + .300 X8 - .295 X10 + .286 X6$ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์จำแนกประเภท จะเห็นได้ว่า การวิเคราะห์จำแนกประเภททำให้สามารถจำแนกบุคคลหรือหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ที่มีการกำหนดไว้ล่วงหน้า ตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เพื่อตอบคำถามการวิจัยที่ว่า กลุ่มที่แบ่งนั้นแตกต่างกันที่ตัวแปรใดบ้างที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ซึ่งนอกจากจะสามารถจำแนกกลุ่มได้แล้วยังสามารถบอกธรรมชาติบางอย่างของการจำแนกนั้นได้ด้วย เช่น ตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์นั้นตัวแปรใดจำแนกได้หรือไม่ได้ และถ้าจำแนกได้ ตัวแปรใดที่จำแนกได้ดีมีค่าน้อยกว่ากัน นั่นคือ การบอกถึงประสิทธิภาพหรือน้ำหนักในการจำแนกของตัวแปรเหล่านั้น จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านตัวนิสิต ได้แก่ นิ สัยในการเรียน ปัญหาของนิสิตและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับผลการเรียนของนิสิต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรดังกล่าวว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาสารคามที่มีผลการเรียนสูงและต่ำ และจำแนกปัจจัยว่ามีปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนสูงและต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนานิสิตให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสำเร็จการศึกษาตามโครงสร้างหลักสูตรและระยะเวลาที่กำหนดเป็นการช่วยลดความสูญเปล่าทางการศึกษา และลดอัตราการพ้นสภาพของนิสิต ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นิสิต มหาวิทยาลัย ชุมชนและประเทศชาติต่อไป

งานวิจัยต่างประเทศ

อีเคโอชา (Ekeocha, 1986 : 2103-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรทางด้านนักเรียนที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มนักเรียนระดับชั้นปีที่ 5 จากโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาล ในประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 2,909 คน

ผลการวิจัยพบว่า พื้นฐานทางบ้านและเจตคติของนักเรียนเป็นสาเหตุโดยตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และกิจกรรมการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีองค์ประกอบด้านชั้นเรียน วิธีการสอนของครู และพฤติกรรมของครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Graham and Cline(1997) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง The Ethical Behavior of Teachers in an Ever-Changing American Social System ในการศึกษาเรื่องนี้ได้มี ๖ จริยธรรมต่างๆ มาจากรายการเกี่ยวกับคุณธรรม สิ่งที่ดีควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำสำหรับครู ซึ่งสามารถจัดประเภทจริยธรรมได้เป็น 4 ประเภท คือ 1) ความสามารถของครู 2) ความสัมพันธ์ในวิชาชีพ 3) ความไว้วางใจ และ 4) ความขัดแย้งในผลประโยชน์ ในหัวข้อที่ 1) ความสามารถของครู หมายถึง ลักษณะที่เป็นทั้งด้านลบและบวก ครูไม่เพียงแต่จะต้องละเว้นจากการกระทำที่ผิด แต่ครูจะต้องทำการส่งเสริมเพื่อยกระดับการสอนของตนเองและวิชาชีพด้วย หัวข้อที่ 2) ความสัมพันธ์ในวิชาชีพในหมวดหมู่นี้ให้ความสำคัญกับมารยาทซึ่งมีพื้นฐานจากเจตคติของการให้ความเคารพ นับถือซึ่งกันและกัน ความอดทนต่อผู้ร่วมงานผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครอง อย่างไรก็ตามแต่ครูจะต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ต่อผู้บริหารและกับครูอื่นๆ ด้วย หัวข้อที่ 3) ปัญหาความไว้วางใจ ต้องได้รับการแก้ไขโดยพิจารณาถึงข้อเท็จจริงต่างๆ ที่อยู่โดยรอบ มีการใช้สามัญสำนึกและการกระทำที่ให้ผลประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หัวข้อที่ 4) ความขัดแย้งในผลประโยชน์ ต้องมีการหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด และสิ่งที่เป็นเป้าหมายคือ การลดความขัดแย้งเชิงผลประโยชน์ในสถานการณ์ทางวิชาชีพ

Blake and คณะ (2000) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง Preservice Teachers' Changing Perceptions of Professional Ethics as They Experience Increased Time in the School เป็นการศึกษาตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงเจตคติของนักศึกษาครู เกี่ยวกับจริยธรรมในวิชาชีพ เมื่อนักศึกษามีประสบการณ์เริ่มตั้งแต่ ปี 1-ปี 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยซึ่งเข้าเรียนในชั้นต่างๆ มีการกำหนดว่าจะต้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในห้องเรียนกับนักเรียน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแบ่งประสบการณ์ได้เป็น 6 ระดับ คือ ตั้งแต่ปี 1 ถึงบัณฑิตศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 2 ปี กลุ่มตัวอย่างต้องตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับว่ามีความเชื่อเกี่ยวกับความหมายของจริยธรรมว่าเป็นอย่างไร ใครเป็นคนกำหนด จริยธรรมของโรงเรียน แล้วจริยธรรมที่สำคัญที่นักการศึกษาต้องเผชิญคืออะไร ผลการวิจัยประการแรก คือ ครั้งหนึ่งของกลุ่มให้คำนิยามคุณธรรมว่ามีส่วนเชื่อมโยงกับค่านิยม จริยธรรม ความเชื่อ ซึ่งในการให้คำนิยามนี้ยังคงเหมือนเดิม ในขณะที่มีชั่วโมงในโรงเรียนเพิ่มขึ้น ผลการวิจัยประการที่ 2 มีจำนวนเปอร์เซ็นต์ค่อนข้างมากที่การนิยามเป็นเรื่องเกี่ยวกับมาตรฐาน กฎเกณฑ์ต่างๆ ผลการวิจัยประการที่ 3 พบว่าคุณธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรม นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษามีความคิดแตกต่างกันไปว่า ใครเป็นผู้กำหนดคุณธรรมของโรงเรียน ในกลุ่มทั้ง 6 นี้ พบว่า มีประเด็นหัวข้อร่วมกันเกิดขึ้น แต่สิ่งที่แตกต่างกันมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบใน

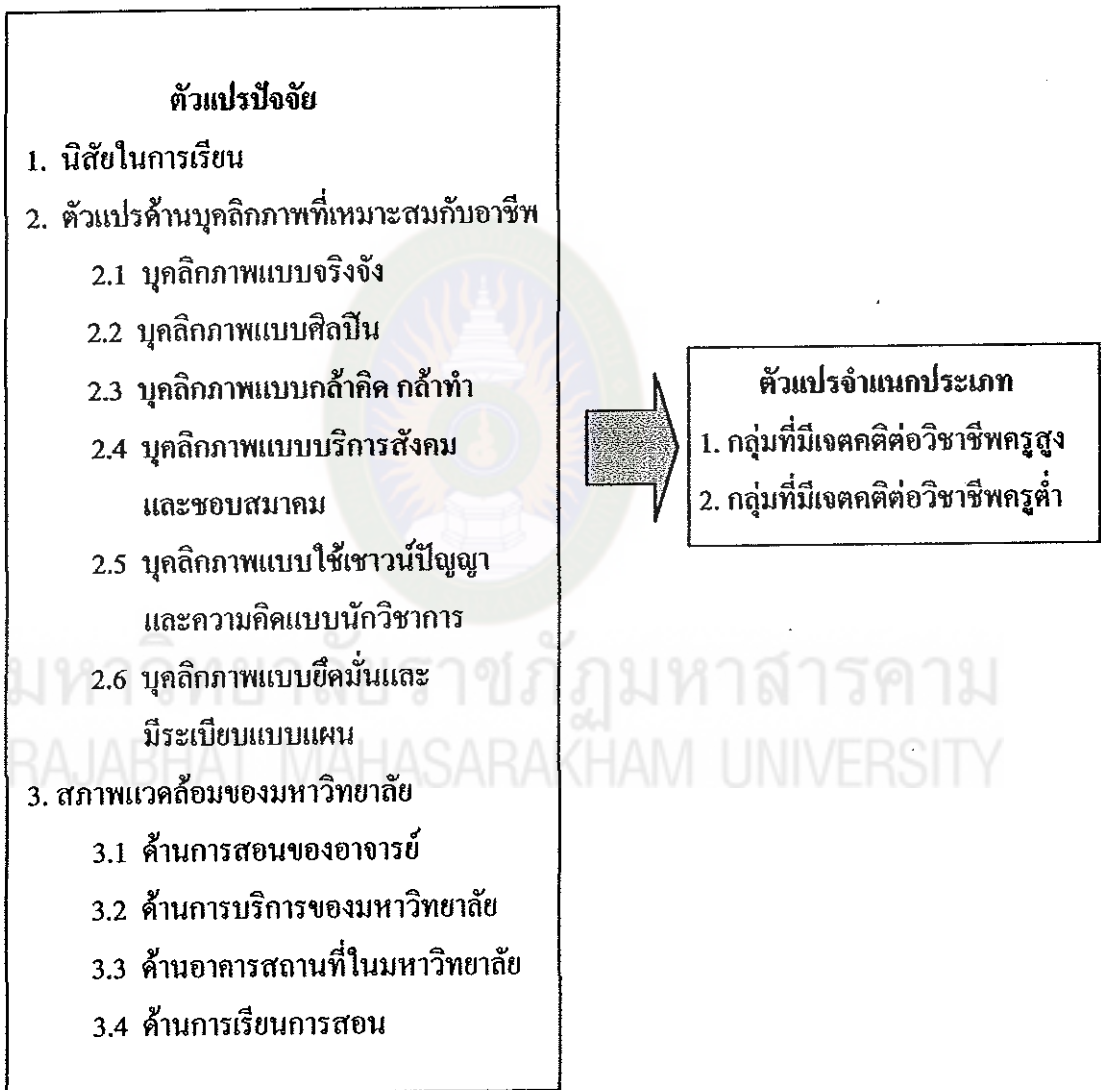
การกำหนดคุณธรรม กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อว่าคุณธรรมที่นักการศึกษาเผชิญอยู่ คือ เรื่องการช่วยเหลือนักเรียนในการเรียนรู้และจบการศึกษาออกไป ปัญหาเกี่ยวกับเชื้อชาติ และวัฒนธรรม และการกระทำทารุณเด็ก โดยความเชื่อเหล่านี้มีความแตกต่างกันไปในแต่ละระดับของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา ได้แก่ นิสัยในการเรียน บุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพ และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ต่อเจตคติของบุคคล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาตัวแปรดังกล่าวว่ามีอิทธิพลต่อเจตคติต่อวิชาชีพครูของนักศึกษาที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูสูงและต่ำ และจำแนกปัจจัยว่ามีปัจจัยใดที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อวิชาชีพครูสูงและต่ำ ทั้งนี้เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนานักศึกษาให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ในฐานะที่นักศึกษายกเข้าสู่อุปการประกอบวิชาชีพครู ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีส่วนในการสร้าง และพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา มหาวิทยาลัย และประเทศชาติต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ ได้ใช้สถิติการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Method) วิเคราะห์ข้อมูล ในการจำแนกตัวแปรพยากรณ์ และ ตัวแปรเกณฑ์ คังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาการวิเคราะห์ตัวแปรจำแนกนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร สาขาวิชาชีพครู ที่มีเจตคติต่อวิชาชีพครูสูงและต่ำ